Published and distributed under Permit (No. 739) authorized by the Act of October 6, 1917 on file at the Post Office of Boston, Massachusetts. By order of the President A. S. Burleson. POSTMASTER GENERAL.

Tel. So. Boston 2408.

SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

The Lithuanian Weekly "SANDARA" Published by the Lithuanian National League of America.
K. J. PAULAUSKAS
Sec'y and Business Mgr.
YEARLY SUBSCRIPTION RATES:
In the United States $2.50
To Foreign Countries $3.00
"SANDARA"
327 E Street, Boston 27, Mass.

KAINA 5 CENTAI.

No. 34 So. Boston, Mass., Rugpiučio (August) 24 d., 1922m. Metai IX.

Lenkai Pabugo Bolševikų

NESUTIKIMAI PAS BOLŠEVIKUS.

Russija Siulo Nusiginklavimo Konferenciją

SUKILĖLIAI SPROGDINA TILTUS.

Leninas Sveiksta

LENKAI MOBILIZUOJASI.

LENKAI BIJO BOLŠEVIKŲ.

Amerikos lenkų laikraščiai pilni gandų, buk Russijos bolševikai rengiasi pulti Lenkiją. Tuos gandus paleido Lenkijos atstovas Washingtone, p. M. Kwapiszewski, kurs pranešė, buk Lenkija yra mirties baimėje, kad alei valandą bolševikai gali apnykti lenkus. Jis sako, kad da nėra žinios, jog Lenkija didina savo 250,000 armijos, [illegible], nebutų nieko nuosta[illegible] tokia žinia ateitų.

Kwapisze[illegible] Amerikos Raudonasis Kryžius turi tiek maisto ištekliaus sukrovęs Russijoje, kad jo ištektų vienuolikai milionų žmonių trims mėnesiams. Gali buti, kad tas Raudonojo Kryžiaus maistas ir yra priežastis tų karės paskalų.

Kad lenkai malonėtų pasisavinti tą maistą sau, jie issiduoda patys. Tas pats Kwapiszewski sako, kad Lenkija gązdino Raudonąjį Kryžių, jog, kilus karei bolševikai nedvejodami sukonfiskuotų tą maistą ir turėtų dviejų mil. kariuomenei maisto arti porai metų. Waršavos valdžia prašius Raudonojo Kryžiaus, kad tą maistą gelbėtų iš bolševikų rankų ir pergabentų į Lenkiją, bet R. Kr. nevisai paklausė lenkų ir tik mažą maisto dalelę nugabeno į Lenkiją.

Taigi ar tik nebus taip, kad lenkai, norėdami sau to Russijos baduolių maisto, skleidžia paskalus apie bolševikų rengimąsi klupti juos.

Kad tik lenkeliai bevarinėdami intrigas ištikro neužsitrauktų karės sau ant sprando.

NESUTIKIMAI PAS BOLŠEVIKUS.

MASKVA. Čia buvo komunistų partijos atstovų susivažiavimas, pasižymėjęs dideliais trukšmais. Radek ir Sokolnikov ragino prie karės su Lenkija, bet rado mažai pritarėjų. Didžiuma jiems atsakė: "Ne karė, tik darbas atstatys Russiją."

Tockis karštai kalbėjo, kad gerai nubausti tuos, kurie kritikuoja sovietų valdžią, bet jo kalba taip nepatiko, kad jam neduota ilgiau kalbėti, ir jis pats gavo daug nešvelnių žodžių.

Zinojev'as stengėsi suvesti visus į santaiką, bet tai jam nepasisekė. Ramesnieji reikalavo, kad butų panaikinta mirties bausmė, gi Trockis ir jo šalininkai tam prieštaravo.

Į Pidančiąją Komisiją išrinkti: Kamenev, Rakovsky, Stalin, Zinovjev, Tomsky, Trocky, Salupky, Charitonov, Zalensky, Jaroslavsky ir Orskopkidče.

ROSSIJA SIULO NUSIGINKLAVIMO KONFERENCIJĄ.

MASKVA. Sovietų valdžia išsiuntinėjo notą savo kaimynėms, parubežinėms valstybėms kviesdama jas į Maskvą ant rugsėjo 5 d. tarties nusiginklavimo klausimu.

Da pirmiaus, Haagos konferencijoje, Litvinovas buvo pasiulęs Estonijai, Latvijai, Suomijai, Rumunijai ir Lenkijai atsiųsti atstovus tarties apie nusiginklavimą, ir kad tos valstijos tada stačiai neatsisakė nuo tokios konferencijos, tai dabar Sovietai daro naują pakvietimą.

SUKYLĖLIAI SPROGDINA TILTUS.

E. KAUNAS. "Vilenskaja Reč" 21. VII pranešimu, išsprogdintas gelžkelio tiltas netoli Marcinkonių ir sugadintas gerokas galas gelžkelio. Dėliai to susisiekimas tarp Gardino ir Varėnos pertrauktas. Esama žinių, kad tai darbas gudų sukilėnų.

(G. sp. Biuras).

LENINAS SVEIKSTA.

MASKVA. Bolševikų vadas N. Lenin, kurį Amerikos laikraščiai po kelis kartus buvo numarinę, visiškai sveiksta ir nuo rugsėjo 4 d. žada grįžti prie savo darbo valdžioje.

LENKAI MOBILIZUOJASI.

E. KAUNAS. Gautomis žiniomis Vilniaus ir Gardino kraštuose eina smarki mobilizacija. Imami visi karininkai iki 60 metų ir jaunimas iki 27 m.

Arklių mobilizacija užbaigta. Rekvizuojami raguočiai.

(G. sp. biuras.)

DEGA MIŠKAI.

E. KAUNAS. Varėnos apylinkėse smarkiai degа valstybiniai miškai!

Ugnis apėmė didžiausius miško plotus.

Sudegė jau apie 200 deš. Gaisro priežastis neištirta. Eina tardymas. G. sp. Biuras.

Lietuvos Valstiečių Sąjungos ir Socialistų Liaulininkų Demokratų Partijos Centro Komitetai:

Sėdi (iš kairės į dešinę): J. Vileišis, K. Grinius, J. Staugaitis, M. Sleževičius, F. Bortkevičienė, J. Kriščiunas.
Stovi: E. Šulčys, B. Žygelis, J. Kuzminskis, J. Kairunaitis, J. Strimaitis ir Lad. Natkevičius.

AIDAI IŠ LIETUVOS.

LENKŲ DARBAI PAVERGTOJOJ LIETUVOJE.

Kaip Lietuvos, taip ir Amerikos spauda daug rašo apie lenkų daromas intrigas pavergtuose Lietuvos rytuose, butent stengimąsi jų panaikinti viską, kas tik nelenkiška. Reiškia, gyventojų kalba, budas, papročiai, tautiškumas — visa tai yra nelenkiška, tokiu budu einama prie to, kad sulenkinus. Ir tas "lenkinimas" varomas plačiausiame maštabe ir tam tikslui dedamos didžiausios pinigų sumos, kas lenkų tautą tik veda pražuties bedugnėn... Žinome, kad uždarė lietuvių mokslo įstaigas —gimnazijas ir kankino jaunus Lietuvos diegus — mokinius mušdami juos kruvinai, kad tik užgynus jiems mokintis savo gimta kalba. Draudžiama lietuviams spaudos ir žodžio laisvę turėti, nes visur kemsama savotiška "laisvė," butent "polskos vieros su visomis "ceremonijomis." Dabar paimkime Vilnių, Lietuvos sostinę — ko ten nebuvo! Visiems plačiai žinoma, kad šiame kulturos židinyj ant lietuvių nuo seno padėtų pamatų, norima uždėti nauji — lenkiški, kas visomis priemonėmis vykdoma. Tik, dėja, pirmieji pamatai daug stipresni, kad naujieji trupa ant jų viršuje... O, tai dar prosenio Gedimino dvasia neužgesusi, bet juo tolyn, tuo platyn šakojasi...

Provincijoj irgi lėnkinimui sunkus kelias. Tik bėda, kad maža yra inteligentinių pajiegų, kurios galėtų liaudį, taip sakant vesti kulturingoje tautinėje dvasioje ir budintų iš miego... Dabar-gi su savo jie lenkinimu tik tamsina ir liaudis neturėdama progos kelti kulturą, gludi ir laukia, kada saulutė patekės. Bet visgi įsikunijusių papročių bei budo ir to jausmonuo seno prabočių palikto, kad lietuviai esą, lenkai su savo "polska viera" išrauti niekaip negali ir šiandien kiekvieną pevergtosios Lietuvos žmogutį paklausus gauni atsakymą: "Lenkų bepročių į lenkinimo darbas amžinai neįvykdomas". Tai pasakys velkantis skurdą ir sunkų lenkų jungą pavergtosios Lietuvos vargdienis —artojas! Lenkai daugiau kreipia domės į jaunuomenę, kur mano atrast plačią lenkinimui dirvą, kemša jiems visokias militarinio pobudžio organizacijas, k. a.:"Harcerze," "Sokoly," "Strzelcy", "Kolko Mlodzieży Wiejskiej" ir kitas, kad tik užmiršta jaunuoliai galėtų savo tėvučių įkvėptąją dvasią, o grožėtųsi Varšavos "idėjomis;" tuo budu jie mano "nucackinsią," nustatydami su įvairiais blizgučiais uniformas... Anaiptol, kaip pirmasai, taip ir šis jų žingsnis yra išpustas muilo burbulas ir papučiant vėjui plyšta ir išgaruoja į dausas...

Žmonės, neapkęsdami jų tokios "politikos," daugelyje vietų šukila ir tuo labai gązdina lenkus, pavyzdžiui: nakčia iš liepos m. 7 į 8 d. Vilniaus krašte ties sodžiais Ariechavo, Kuranevo ir Blašnikai pasirodė sukilėlių buriai, kiekviename jų 50—100 žmonių, kurie įniršę iššudė 6 šeimynas apgyvendintų čia Lenkijos kareivių, jų tarpe atsargos kapitoną Petrikovskį. Mat, lenkai kolonizuoja okupuotą Lietuvą, kad geriau galėtų vesti savo "lenkinimą". Toliau visą eilę žinome Baltgudijos sukilimų, kurie ir dabar tęsiasi. Baltgudijoje susiorganizavo tam tikri atamanai, kurie be pasigailėjimo duoda lenkams į kailį, sekdami jų pavyzdį; mat, jau išmokino lenkai kas yra "davimas į kailį," tai dabar patys gauna "grąžos," vieton duotų žmonėms aukščiau ir dabar.

Gi, pažiurėkim dabar į Lenkiją, kas ten gero yra; teisybė, buržuaziniam sluoksniui tai gega joti ant vargdienių, bet vargo žmonėms burnos užčiauptos. Jiems nerupi tobulinti savo liaudies kulturinis auklėjimas, bet nori, kad žmonės butų kotamsesni ir palikę juos tamsoje begludinčius, atvyko Lietuvon svetimų "mokinti," — padaryti naujus lenkus. Tai vis lenkų dvarininkų "aukšti" norai, buti "kunigaikščiais" svetimų kraštų ir perdirbti žmones sulyg savo kurpalio. Taigi šie vilkai žudo savo tautos savitumą, nes "mokinant" kitus greičiau užsikrečiame svetima kultura ir papročiais, o dabartinė jų akcija tikslo neatsieks, o prives Lenkiją prie pražuties ir duos progos sustiprėti opozicinei pusei, kas žinoma lietuviams į sveikatą.

J. Zagorskis-Kalnėnas.

LIETUVOS ŠAULIŲ SĄJUNGA

Tai vienintėlė plati tėvynainių organizacija, kurios tikslas kelti kulturą ir budėti Tėvynės sargyboje. Š. m. birželio m. 29 d. laikinoji sostinė Kaunas pasipuošė savo gynėjais — šauliais. Apie 300 atstovų suvažiavusių iš visų Lietuvos kampų davė suprasti senam Lietuvos miestui, kad lietuvių tauta yra stipri ir jokie priešai jos nenugalės, nes sunys visi kaip vienas pasiryžę mirti, nepriklausyti kokiems nors svetimšaliams. Šis suvažiavimas daug naujo įnešė į šaulių gyvenimą, nes grynai nusistatyta tolimesnio veikimo užduotis bei išdirbtas statutas. Svarbiausia, tai šauliai nepadės ginklo, kol priešas-lenkas neišsikraustys iš pagrobtų Lietuvos kraštų. Tarp kitko dar buvo svarstoma šaulių namų statymo reikalas, kas ir buvo priimta, kad kiekvienam buryj butų statoma šaulių namai — vienintėlė kulturos židiniui vieta. Lietuvos Šaulių Sąjunga Lietuvoje vieno iš plačiausių organizacijų, kitaip sakant kone visa liaudis susijungusi po jos vėliava ir taip, kad priešas nei vidujinis nei išorinis visai nebaisus. Visose Apskrityse gyvuoja šaulių skyriai, gi valsčiuose — buriai. Lietuvos Šaulių Sąjungos ypač bijosi lenkai, nes savo spaudoje labai plačiai rašo apie ją ir kur tik kas atsitiko, tai tuoj ir rašo, kad Lietuvos Šaulių darbas. Juo tolyn, tuo labyn ima lenkus baimė. Visas pasienis skyrimo su Lietuva linijos stiprinamas, nes, girdi, šauliai ateis ir išmušią lenkus, kas jiems dieną ir naktį vaidinasi. Taip tai įsivaizdina lenkeliai Lietuvos šaulius. J. Kalnėnas.

TAUTIEČIAI KOVON.

Ateinančiame rudenyje bus nauji rinkimai Lietuvos atstovų į pastovųjį Lietuvos Seimą. Steigiamojo Seimo rinkimai aiškiai parodė, kad į atstovus pateko asmens visiškai netinkanti nustatymui Lietuvos tvarkos, įstatymų ir konstitucijos, kuomi tiktai gėdą padarė Lietuvos Respublikai, daug brangaus laiko supustijo, taip, kad konstituciją reikia iš naujo dirbti, kad ji butų tikra DEMOKRATIŠKA KONSTITUCIJA, o ne klerikalinė, kuri yra grynai duplikatas Vokietijos monarkijos, kur keizeris buvo visukuomi, taip katalikiškoji dauguma suteikė visokią galę Lietuvos prezidentui, kurio visai nereikia.

Lietuvos klerikalų partija žmonių apgavimui pasivadino "krikščionių - demokratų" partija tyčiomis, kad apsaugojus klerikalų vardą, kuris tapo jau pašaipos žodžiu. Katalikas, klerikalas, krikščionis demokratas (veidmainys) nedirba Lietuvos naudai, bet Romai, ir jos diktavimų klauso. Nereikia užmiršti, kad Romos politika nebuvo, nėra ir nebus naudinga jokiai šaliai, nes Romai rupi ne žmonių gerovė, bet kuo ilgiausis jų laikymas tamsoje, išnaudojimas po priedanga tikėjimo ir didžiausis despotizmas. Jei klerik. laimės busiančiuose rinkimuose į pastovųjį Seimą, tai Lietuvoje pamatysime praktikuojant pranašavimą kun. Bumšos ir Garmaus, viliojant nuo nesusipratusių žmonelių pinigus neva "katalikų universitetui" Lietuvoje, kurie pinigai bus sunaudoti rinkimų propagandai, laimėjimui rinkimų, ir laimėjus įvedimui tikrai "katalikiškos" valdžios su kartuvėmis, šventąja inkvizicija.

Tuli tautiečiai gana priešinasi klerikalų partijai, tam juodajam internacionalui, bet tuščiais žodžiais, popierinė kovo Amerikoje. Čia reikia aktyvaus darbo, ir energiško darbo propagandai Lietuvoje, kad apšviesti liaudį išrodant klerikalų partijos kenksmingumą visai Lietuvai per sugrąžinimą despotizmo, kur bus vėl taip, kaip buvo Papos valdymo gadynėje ir caro. Ir jie atsieks tai, jei neisime galutinon kovon.

Musų kova su tais naminiais gaivalais turi pasibaigti busiančiuose rinkimuose atstovų į Seimą. Juos nugalėti yra reikalingas kapitalas, kalbėtojai, autoriai, literatura, agitacija. Katalikai jau dabar prisitvėrė partijėlių su visokiais "gražiais" vardais jau varo savo agitaciją — propagandą. Mes turime padėti savo karžygiams Lietuvoje su DOLERIAIS, kad jie turėtų išteklių visokiai reikalingai kovai su juoduoju internacijonalu ir kad butų musų laimėjimas, nes katalikai su faktais, įrodinėjimais nesiskaito.

Taigi visi aukokime po DOLERĮ, DU ir TRIS į Lietuvių Politinį Iždą, ir tai tuojaus, ir tieji pinigai greitai turi buti persiųsti į Lietuvą agitacijos reikalams, kad nepasivėlinti.

Lietuvos Valstiečių Sąjungos programas mums yra žinomas ir čia nereikia jo kartoti. Karžygiai musų yra: Sleževičius, Lašas, Kuzminskis, Ralys, Grinius ir daugelis kitų, kurie gali nelaimėti kovos, jei mes neisime jiems į pagelbą su DOLERIU, ypatingai dabar, nupuolus kursui, kur viskas didei pabrango. Juk žinote, kad Lietuvos idealistai nei vienas nėra kapitalistu.

Todėl, jei norime turėti laisvą ir Neprigulmingą Lietuvą, tai dirbkime, aukuokime, idant Lietuvoje įvyktų:

Laisva Mokykla,
Kunigai atskirti nuo politikos,
Valstybė atskirta nuo tikybos,
Kad tikyba nebutų skiepijama su nagaika,
Laisvė sąžinės, žodžio, spaudos ir susirinkimų,
Kad butų Laisva Lietuva visoje prasmėje to žodžio.

Pinigų siuntimo adresas:
Lietuvių Politinis Iždas.
3252 So. Halsted Str.,
Chicago, Ill.

Ir nevilkinkime nei dienos. Kas greitai duoda, dusyk tiek duoda. Tautietis.

Mokslas ir Kristus neturi ką veikti vienas su kitu. Aš netikiu, kad koks nors apreiškimas kada nors buvo padarytas.

—Charles Darwin.

REIKALINGAS ZECERIS

Mokantis dirbti ant raidžių statomos mašinos **Inter Type** atsišaukite į Sandaros Administr., 327 E St., So. Boston, Mass.

Lietuvos Įstatymai

Ką tik gavome iš Kauno Lietuvos Įstatymus. Didelė knyga 6x9 tvirtais apdarais 1032 puslapių Kaina tik $3.00. Norinti isigyti šią knygą pasiskubinkite, nes jų nedaug gavome ir greitai išsiparduos.

SANDARA
327 E St., So. Boston 27, Mass.

A.L.T.S. REIKALAI

NAUJI NARIAI ĮSTOJO Į A. L. T. SANDARĄ.

Prie 7 kp., So. Boston, Mass.:
M. K. Virbalas.

Prie 9 kp., Cambridge, Mass.
Kazys Šarka.

Prie 16 kp., Worcester, Mass.:
Benius Gadrazas,
Jonas Zakaras.

Prie 35 kp., Racine, Wis.:
Adomas Cibas,
Kazys Juška.

Prie 36 kp., Pittsburgh, Pa.:
Jonas Pociunas,
Juozas Baltuševičius,
Jųozas Karauskas.

AUKOS.

Gerb. A. B. Strimaitis iš New York, N. Y. paaukojo Sandaros spausťuvės reikalams $25.00. Vardą A. L. T. Sandaros tariu širdingą ačių. Lauksime kas daugiaus atsiras, kurie paseks gerbiamus T. Paukštį, Al. Steponaitį ir A. B. Strimaitį.

55 kp. Wilkes Barre, Pa. paaukojo $10.00.

K. J. PAULAUSKAS,
Sandaros Sekr.- Adm.

IMKIMĖS VISI UŽ DARBO.

Šiandieną mes, Sandariečiai, kiekvienas turime susidomėti savo partijos reikalais, ir kiekvienas turime sparčiai imtis už darbo. Darbo turime begales. Kad jį tinkamai atlikus, turime visi subendrinti savas pajiegas, o taipgi stengtis įgauti daugiau ir naujų jiegų. Visos kuopos privalo tuo imtis už gyvo veikimo, ir pradėti daryti plenus rudenio veikimui.

Orui kiek atvėsus, bus rengiama kalbėtojų maršrutai, ir kiekviena kuopa turi buti prisirengus tą sutikti. Kada maršrutai prasidės, kiekviena kuopa turi buti prisirengus viską tvarkoje, kad butų geros pasekmės, ir musų darbas duotų gerus vaisius. Visų kuopų yra užduotis, netik kad surengti prakalbas ir gauti naujų narių, bet turi stengtis kiek galima daugiausiai išleisti ir literaturos.

Šiomis dienomis pabaigėmė spausdinti naują Dr. J. Šliupo knygą "Prabengtis Lietuvių Tautos Senovėje." Kaina tik 25c. Šią knygą yra reikalas įsigyti kiekvienam Sandariečiui, o taipgi kuopos turėtų paimti po desėtką — kitą egz. ir praplatinti savo kolionijoje. Už savaitės kitos bus atspausdinta kita nauja knyga "Amerikiečiai Lietuvoje." Gi kiek vėliaus, apie lapkričio pabaigą, atspausdinsime didelį knygos formoje KALENDORIŲ. Čia ir yra kviečiamos visos kuopos į talką, kad alei vienas egz. tų leidinių butų išplatintas. Jeigu visos kuopos imsis aktyviai už darbo, ir tie minėti leidiniai bus išplatinti, tai vėliaus leisime visą eilę naujų knygų, kurias turime po ranka.

Išleidimas knygos kainuoja keli šimtai dolerių, ir jei mes jas laikysime sukrovę lentynose, tai daug leidinių nepajiegsime išleisti. Kas gi iš mus nenori žinoti apie musų tautos žilą senovę, — praeitį? Visiems yra svarbu. Pertaigi kviečiu visus įsigyti pirmąjį leidinį **"Prabengtis Lietuvių Tautos Senovėje,"** vėliaus antrąjį, o Kalendorių tai reikėtų iškalno užsisakyti sau ir savo giminėms Lietuvoje, nes tai bus vienintėlis **Amerikos Lietuvių Kalendorius.**

Kalendorių spausdįsime tiek kiek turėsime užsakymų. Pertaigi nepavėluokite, nes gali pritrukti. Imkimės visi už darbó organizavime naujų narių, skleidime literaturos, ir auklėjime apšvietos tarpe brolių Amerikiečių lietuvių!

K. J. PAULAUSKAS.

A. L. T.SANDAROS SEIMUI BESIARTINANT.

Kadangi A. L. T. S. Seimas jau nebetoli, kurio laukia gana daug mus garbingos organizacijos svarbių reikalų, kuriuos seimas turės išrišti, tai man šiame raštelyj norisi nors trumpai užsimįti apie organą "Sandarą" ir sykiu kviečiu kitus gerb. Sandariečius, kuriems rupi organo ateitis ir jo gerovė, tarti savo žodį už čia pakeltą klausimą, arba rimtą kritiką prieš, nes męs turime rimtai prieš seimą apkalbėti svarbesnius organizacijos reikalus. O seimas vaduodamasi musų rimtomis diskusijomis ir matydamas, kurion pusėn linksta Sandariečių nuomonės, lengvai išriš iš kalno apkalbėtus reikalus.

Iškilus pasaulinei karei, kuri pirmiausia sutrempė musų Tėvynę Lietuvą ir paplukdė kraujuose ir varge jos sunus ir dukteris, Amerikos lietuviai ėmėsi už darbo, kad suteikus nors kokią pagelbą savo vienminčiams Lietuvoj. Kaip tik tas darbas prasidėjo, tuo mes, tautininkai arba vidurinė sriovė, pajutome, kad mes esame bejiegiai, neorganizuoti. Musų abudu sparnai: dešinysis — klerikalai, kairysis — socialistai (komunistų ir kitokių "istų" tada da nebuvo) su mumis visai nesiskaitė ir musų, kaipo neorganizuotų balso visai neklausė. Mes pasirodėmė, kaipo kokie vergai, kuriems įsako: "dirbkite taip, kaip mes norime, o jums nevalia išreikšti savo minčių nei statyti išlygų. Mes tą patyrėme 1914 m., kada buvo šaukiami Amerikos lietuvių seimai. Ir po tokio nelaimingo seimo, įvykusio Brooklyn, N. Y., 1914 m., vidurinės sriovės delegatai, susirinkę kitoj svetainėje, nuodugniai apkalbėjo savo reikalus, surado reikalingumą sutverti savo partiją, kuri atstovautų vidurinę sriovę — tautininkus— ir padėjo pamatą dabartinei A. L. T. Sandarai. O sekantis seimas, kuris buvo Philadelphia, Pa., 1915 m. sausio 1 d., galutinai sutvėrė tą partiją ir davė jai vardą **Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara.** O kad tokiai organizacijai pasirodė reikalinga laikraštinė pagelba, parinko už organą visus tautiškus laikraščius. Bet vėliaus pasirodė —kas? Ogi kiek organų, tiek ir nuomonių, ir tas organizacijai nebuvo į sveikatą. Tada veiklesnieji organizacijos nariai pradėjo galvoti, kad įsigijus nuosavas organas. Bet kaip įsigyti, kad pinigų kasoj nėra? Juk be pinigų nieko nepirksi. Pradėta jieškoti budų, kuriais butų galima įsigyti nuosavus organas ir tuo buvo nužvelgta "Ateitis," kurią leido Bendrovė, susidedanti veik vien iš Sandariečių. Na ir prieita prie to, kad "Ateitis" tapo nupirkta, nežiurint, kad Sandaros kasoj buvo vos apie 70 dol. Reiškia— nupirkta laikraštis su visomis mašinomis vertės 9,000 dol. ant skolos, kurios mes da ir iki šiol neišmokėjome. Ir ta skola arba morgičius, kuris yra da virš $2,000, tebespaudžia mus, ir mes niekaip nuo jų negalime nusikratyti. Na ir kyla klausimas: ar jau mes ištikrųjų nerasime kelio, kuriuomi mes galėtume greičiau išeiti iš tų skolų? Mano supratimu yra, tik reikia mums rimtai jo pajieškoti. Štai tas kelias: mums reikia kelti spaustuvę iš Boston, Mass., nes Bostone dėl 3-jų lietuviškų laikraščių yra per maža lietuvių kolionija. Bostone negalima gauti pakaktinai pašalinių darbų, kaip lygiai negalima gauti nė ganėtinai apgarsinimų, kurie yra didžiausia laikraščių parama. Mano supratimu, musų organui yra parankiausias miestas Chicago, Ill. Chicago yra didžiausia lietuvių kolionija Amerikoj, kurioj mus organas rastų plačiausią ir vaisingiausią kolioniją. Chicagoj tautininkų yra daugiau, negu suėmus daiktan 3 kitas dideles kolionijas, o jie neturi savo laikraščio.

Kadangi jų veikimas yra nemažas, tai ir Sandaros organas, budamas Chicagoj, turėtų pašalinių darbų tris, keturis kartus daugiau, negu Bostone. Beto da ir apgarsinimų butų galima kelis kartus daugiau gauti. Organą nukėlus į Chicagą, ir Sandariečių veikimas padidėtų ir jų eilės paaugtų iki kokio 10,000 ir daugiau, tada mes ir iš tų skolų gaug greičiau išsikasime ir mums reikės apie jas galvą sukti da keletą metų.

Taigi gerb. Sandariečiai, kas sutinkate, ar ne sutinkate su šiuo mano pakeltu klausimu, pašvęskite valandėlę laiko ir paėmę plunksną išreiškite savo mintis per organą "Sandarą." Paliskusuokime mes šį klausimą ir paveskime seimui tarti savo gautiną žodį.

Su pagarba **Petras P. Jaras.**

IŠVAŽIAVIMAS.

Amerikos L. T. Sandaros Conn. Apskritys rengia Išvažiavimą rugpiučio 27 d. Indian Grove, New Haven, Conn.

Broliai Sandariečiai! Jus įgaliojote apskričio valdybą rengti išvažiavimą, taigi, pildant tarimus, reikia nepamiršti, kad viena valdyba surengus nepadarys jokio biznio. Apskričio valdyba atsišaukia į jus broliai ir sesutės, dar kartą pašvęsti vieną dieną ir važiuoti į atlaidus. Lietuvoje žmoneliai važiuoja bėrukes į šlėjas įsikišę į Kryžius, į Višakio Rudą, į Kalvarijas — vieni važiuoja, kiti eina pėsti trinis dienomis pirm atlaidų. Ten žmonės eina gydytis kuno žaizdų ar šiaip kokių ligų. Mes, Amerikiečiai, jau netikime į tokias gyduoles ir gydymą. Mes žinome, kad visų ligų daktaras yra tyras oras. Ant kalnelio giraitėje prisėdus prie stalo, už vištos kojos pasistvėrę, gydome save. Taigi Conn. Apskričio Valdyba kviečia visus Lietuvius apielinkių kolionijų dalyvauti viršminėtame išvažiavime. Programas bus gana didelis. Apskričio Valdyba.

Iš A.L.T.S. Kp. Veikimo.

PITTSBURGH, PA.

Atsišaukimas į Pittsburgho ir apielinkės lietuvius.

Pittsburgo lietuviai rengia demonstracijos parodą (maršuos gatvėmis) rugs. (Sept.) 3 d., kad S. V. pripažino Lietuvą. Rengia visos draugijos ir parapijos išdaikto. Todėl yra kviečiami visi lietuviai ir tie, kurie nepriklauso prie jokių draugijų ar parapijų, kad dalyvautų visi toj parodoj. Ypač kviečiami kareiviai su uniforma, kurie buvo S. V. kariuomenėje, kad atvyktų nedėlioj, rugs. 3 d., 2 val. po pietų, į Allegheny Park, iš kur visi kartų maršuosime į Shenly Parką, kur bus prakalbos. Kalbės miesto majoras, J. W. Liutkauskas, kun. Jurgutis ir daug kitų. Beto visos apylinkės chorai, padarę milzinišką chorą, padainuos daug patrijotiškų dainelių.

Visus kviečia dalyvauti
Rengimo Komitetas:
Pirm. **J. W. Putckevičius,**
Sekr. **Juozas Virbickas.**
Kas. **Konst. Stravinskas.**

BALTIMORE, MD.

Rugpiučio 13 d. buvo A. L. T. Sandaros 5-tos kuopos parengtas piknikas. Kadangi diena buvo miglota ir tankiai lijo, tai publikos buvo suvažiavę nedaug. Vienok atsilankiusieji kaip Sandariečiai, taip ir svečiai nepasigailėjo pakratyti savo kišenių, kad kuopai už jos triusą padarius nors kiek pelno. Iš biznierių buvo atsilankę tik du: p. A. Gaidys Sandarietis, ir p. J. Juraitis ne Sanderietis. Jiedu nepasigailėjo savo centelių ir davė gerą paramą, už tai ir Sandariečiai neturėtų pamiršti jų.

Kad svečių buvo nedaug, tai nėra tiek įstabu, bet yra labai įstabu, kad pačių Sandariečių į savo parengimą atvažiavo labai mažai: iš 40 narių piknike dalyvavo vos apie 10, ir iš šešių biznierių (saliunininkų) dalyvavo tik vienas — tai jau sarmata, jeigu nariai nelanko savo parengimų.

Fotografas p. Velžis Sandarietis nutraukė paveikslus.

Nors svečių ir nedaug buvo, bet, kiek teko sužinoti, kuopai liks keli desėtkai pelno. Už tai varde kuopos tariu ačiu visiems atsilankiusiems į pikniką. Taipgi ačiu ir p. Padvarskiui, kuris kuopai suteikė veltui vietą piknikui, kas ir padarė tą pelną. Šiek-tiek pavykus piknikui, gal Sandariečiai įgaus energijos ir imsis daugiau už veikimo, kas jau labai laikas, nes jau ganėtinai pasitsėjome.

P. P. J.

WATERBURY, CONN.

A. L. T. Sandaros 11 kp. įvyks svarbus susirinkimas rugpiučio 24 d. po No. 883½ Bank gatvės, 7:30 val. vakare. Šiame susirinkime, apart kp. reikalų, iš centro yra prisiųstos nominacijos blankos, turėsime nominuoti centro valdybą 1923 m. Taipgi yra prisiųsta Piktpinigio iždutė, ir keletas svarbių laiškų iš centro, tai viską šiame susirinkime turėsime aptarti. Taigi visi nariai ir narės malonėkite atsilankyti į šį susirinkimą.

A. L. T. Sandaros 11 kp. Vald.

LIETUVIŲ POLITINIS IŽDAS

PIKTPINIGIO SKYRIUS.

A. L. T. Sandaros 9 kuopa,
Cambridge, Mass., Aug. 4 d.

Gerbiamieji Tamistos!

Šiuomi pranešame tamistoms, kad mes priėmėm nuo tamistų Piktpinigio Banką-iždutę.

Cambridge'aus 9-ta kuopa sveikina Politinio Iždo valdybą už užmanytą garbingą darbą.

Su gilia pagarba
Protokolų rašt. **Pr. Jasutis.**

Lietuvių Politiniam Iždui
per Pirm. Gerb.
Dr. K. Drangelį.

So. Boston, Mass., rugp. 7 d.

Gerbiamieji:— Man teko sužinoti, kad Politinis Iždas išsiuntinėjo Piktpinigio iždutes visoms Sandaros kuopoms. Begalo man yra pikta, kodėl Iždas neatsiuntė iždutę Sandaros Administ., kur prie progos butų galima nuvaryti piktumą. Nemanykite, kad užtai aš vienas pykstu. Ne! Yra ir daugiau, kurie man padeda pykt, užtai piktumo yra begalės, o jį nuvaryti nėra kur. Štai šiandien atsilankė Administracijon pavienys Sandaros narys gerb. Antanas Plevokas ir jis man pareiškia:

"PIRM NEGU KITĄ KARTĄ ČION ATEISIU, JEI NETURĖSITE PIKTPINIGIO IŽDUTĘ, KUR BUTŲ GALIMA NUVARYTI PIKTUMĄ, TAI ŽINOKITE, KAD BUS PAKELTAS DIDŽIAUSIAS LERMAS, IR TAS VISAS PIKTUMAS BUS PANAUDOTAS ANT ADMINISTRATORIAUS KALNIERIAUS!"

Taigi matote, už neprisiuntimą man Piktpinigio Iždutės kokis pavojus gręsia. Negana dar to. Yra ir daugiau **pikčiurnų,** kurie nė kiek nešvelniau su manim apsieina. Tad, gelbėdamas savo sveikatą, kreipiuosi ir prašau, kad mano prašymas butų išpildytas, ir iždutė kaip galima greičiausiai butų atsiųsta.

Su gilia pagarba
K. J. PAULAUSKAS,
Sandaros Adm.

Musų Gyvenimo Amerikoje Apžvalga.

Jungtinės Valstijos Pripažino Lietuvą.

27 d. liepos Jung. Valstybės paskelbė Lietuvos pripažinimą DE JURE. Dėl to įvykio Amerikos lietuviai labai džiaugiasi,— jų pastangos atneša savo vaisių. Šalis, kurioje gyvena beveik trečdalis lietuvių tautos, pripažinimu Lietuvos tinkamai paremia lietuvių pastangas išlaikyti nepriklausomybę ir, reikalui atsiradus, reguliuos santykius tarp Lietuvos ir tų lietuvių, kurie Amerikoje priėmė Jungtinių Valstybių pilietybę.

Klerikalų džiaugsmas.

Negalima buvo abejoti, kad, Jungt. Valstybėms pripažinus Lietuvą, dabar, kuomet Amerikoje atstovauja Lietuvą klerikalų statytinis p. V. Čarneckis, klerikalų partija savinsis sau visą nuopelną: **"mes jieškojome, musų rimtasis atstovas tai atsiekė... mums priklauso kreditas."** Taip ir yra: per visą Ameriką jau paleista tos prasmės propaganda, kad sustiprinus klerikalų partiją, kad diskreditavus liberalų darbuotę, jų žmones ir jų organizacijas. Bet ištikrųjų kas labiausiai pasidarbavo Lietuvos pripažinimui? Kur yra vyriausioji priežastis, privertusi Jungt. Valstybes pripažinimą paskelbti?

Kas sekė Amerikos lietuvių darbus nuo pat karo pradžios, tas aiškiai mato, kad nuopelnas ne klerikalų pusėje. Jei jie ką nors padarė, tai tiktai trukdė pripažinimą, statydami į priešakį politinio veikimo Amerikoje tokius žmones, kurie Amerikos visuomenės akyse neturi nei vardo, nei pasitikėjimo. Tokiais galima nurodyti buvusieji karo metu slaptosios žinybos tarnai, Bielskį, Mastauską, Kaupą, ir kitus.

Pripažinimą gavus, visoje Amerikoje lietuvių rengiamos demonstracijos, bet jų rengimas daugiau nėra nusisekęs: neišėjo jis pats savaime, bent nelaukta, ligi jis iškils. Jis suruošta instrukcijomis iš Informacijų Biuro, kurį dabar veda žinomas Amerikoje demagogas kun. Pabijonas Kemėšis. Atskirose vietose, žinoma, Kemėšio pastangomis, demonstracijų rengimas pavesta išskirtinai į klerikalų rankas. Neturėdami tinkamų žmonių, nei demonstracijų tinkamai jie negali suruošti. Kas įdomiausia, tai jų ruošimos prie demonstracijų: skelbia, kad kas neis į demonstracijas, kas nedalyvaus taip vadinamose parodose, kitaip sakant, kas neateis **"pasiklonioti Kemėšio - Čarneckio-Mastausko-Bielskio klikai, tas yra "Lietuvos išgama."** Vieno "garsaus" klerikalo laikraštininko viešose prakalbose net skelbta, kad **"tokį reikia užmušti,"** kas nedalyvaus parodose... Visur jų dabar skelbiama, kad katalikų rimtas veikimas iškovojęs pripažinimą, kad už tai jie gauną kredito, kad dabar "viriausiosios valstybės vietos" turi buti klerikalų užimtos.

Tam, kad Amerika pripažino Lietuvą, mes turime dvi vyriausi priežasti: viena jų, — Amerikos visuomenė ir politinės sferos nuo senai buvo Amerikos lietuvių supažindinamos su Lietuva, su jos žmonių troškimais ir teisėmis; jų nuo seniai buvo reikalaujama pripažinimo Lietuvai. Tuo reikalu daug triuso padėjo Amerikos tautininkai per savo organizacijas, šiaip atskiri asmens, sudarydami ryšių su Amerikos mokslo ir visuomenės žmonėmis; reikia nepamiršti tokių musų darbuotojų, veikusių Amerikoje Lietuvos pripažinimo tikslais, kaip **Dr. Jonas Šliupas, inž. T. Norus-Naruševičius** ir kiti. Reikia nepamiršti Amerikos lietuvių suvažiavimų, seimų, konferencijų; taip gi ir įvairių delegacijų, lankiusių taip Jungt. Valstijų prezidentus, taip senatorius ir atstovus kongrese. Pagaliaus dideliausį nuopelną reikia pripažinti pirmąjam Lietuvos atstovui Amerikoje JONUI VILEIŠIUI, kurs savo taktingumu ir draugingumu patraukė Lietuvos pusėn ne vieną Amerikos įtakingą darbuotoją, ne vieną Amerikos valstybės vyrą. Antra priežastis, vertusi Jungt. Valstybes pripažinti Lietuvą, yra tame, kad ilgiau belaukti su nepripažinimu valstybės, kurią pripažino beveik visas pasaulis, nebuvo galima. Apie tai aiškiai kalba pati Amerikos spauda. Pavyzdžiui, įtakingas New Yorko dienrastis "The New York Times," liepos 28 d. rašo, kad Jungt. Valstybių suteiktasis pripažinimas yra lyg diploma jaunoms respublikoms. Bet, toliau sakoma, pripažinimas neliečia Jungt. Valstybių buvusiojo nusistatymo dėl nedalomosios Rusijos, — tie buvusios imperijos fragmentai su sympatija bus tėmijami, ligi sunuoks, ir — jau nebepasakoma, tik gali įspėti, — susiglaus į Jungt. Valstybes Rusijoje... Kitas dienraštis "The World," tos pačios datos, įrodo, kad pripažinimas Lietuvos, Latvijos ir Estijos yra tai netiesioginis pripažinimas Sovietų Rusijos, kurios nepripažinti, jei ji išsilaikys, nebusią galima. Jei buv. Rusijos ambasadorius Borisas Bachmetievas ir dabar dar butų buvęs Washingtone, tai pripažinimo vis dar nebutų. Jis buvo ant sargybos Wilsono laikų Lansingo ir Colby politikos— nedalomoji Rusija. "The World" toliau sako, kad, pripažinus tas tris respublikas, skiriama kelias pripažinti ir Sovietų Rusija, kaip tik bus atsiekta ekonominių klausimų Rusijoje išrišimas. Pagaliaus trečias dienraštis "The Globe and Commercial Advertiser", pagirdamas Hardingo administraciją, įrodo, kad pripažinimas tų trijų respublikų yra bene pirmutinis Hardingo aktas, griežtai priešingas Wilsono politikai. Anot "Globe," **toks pripažinimas turėjo buti suteiktas bent metai tam atgal.**

Nemaža prisidėjo taip pat ir Amerikos darbuotojų, musų draugų, pagalba. Tarp kitko turime suminėti nesenai paduotą Amerikos valdžiai Amerikos universitetų profesorių prašymą, kad Lietuva butų pripažinta. Nuopelnas už tai priklauso išimtinai Princetono universiteto profesoriui p. Haroldui Benderiui. Jis pasirodė artimas ir širdingas draugas jau 1917-1918 mm., Amerikai ruošianties į Taikos Konferenciją. Wilsono prašomas, prof. Benderis buvo suruošęs turiningą memorandumą Lietuvos klausime, kuriame pravesta buvo mintis, kad Lietuva, taip ekonominiu, taip istoriniu ir kulturiniu atžvilgiais yra prinokusi buti nepriklausoma valstybe, ir Jungtinių Valstybių, kurių prezidentas paskelbė tautų apsisprendimo principą, parama Lietuvos nepriklausomybei butų bešališkumo ir teisingumo išreiškimas. Profesorius Benderis ne kartą turėjo konferencijas Lietuvos klausime su liberalais Šliupais, Karuža, Račkausku ir kitais, kuomet Amerikos klerikalai nė nesapnavo, kad Amerikos profesirių tarpe yra toks artimas lietuvių draugas ir rėmėjas.

(Toliaus bus.)

LIUBLINO SEIMO ❀ DIENYNAS ❀

1569 M.

Vertė V. K. RAČKAUSKAS

(Tąsa).

Taigi didesnė atstovų dalis, tikėdama jums, karalystės senatoriams, sutinka paduoti jiems raštą, tiktai su ta viena pastaba, kad jie (atstovai) priima tą raštą, ne kaipo galutinai apdirbtą privilegiją, bet tiktai pataisymui, jei pasirodys reikalinga kas nors joje taisyti."

Po to maršalkas atsikreipė į tuos, kurie nenorėjo rašto, ir tęsė: "kiti vienok nesutinka duoti raštą," ir pridėjo: "atsiliepkite, ponai, čia vieta jums išsireikšti." Leliovo storosta Stanislovas Šafraniecas pasakė: "ko tamsta į mane žiuri, yra ir daugiau tokių, kai aš!" Vienok gi visi tylėjo. Paskui atstovų maršalkas kalbėjo į senatorius, kad jie tėmytų, kad raštas, kaip jau bus užbaigtas, turėtų reikšmės ir butų priesaika ir antspaudomis patvirtintas.

Senatas per Krakovo vyskupą atsakė: "dievaži, mes visame rupinamės sulyg musų priesaikos, kad visa butų juogeriausia ir, dievaži ("dalibog"), taip bus."

Atstovai nuėjo žemyn, bet ne visi, pagaliau tie, kurie čia liko, nuėjo į salę. Paskui Lenčicos klebonas kunigas Borukovskis ir sekretorius kunigas Goslickis, atnešė į salę raštą ir skaitė jį raštas buvo sutaisytas sulyg Varšavos receso, tatiems atstovams, kurie sutiko duoti jį. Nors tas čiaus atstovai paėmė jį taisyti ir išsiskirstė. Tą dieną nieko daugiau ir nebuvo.

VASARIO 10 D., KETVIRTADIENIS.—Atstovų maršalkas skaitė raštą, t. y. unijos projektą, kurį atsiuntė senatoriai. Jie skaitė ir kitą unijos projektą, kurį parašė Radziejevo storosta. Jie lygino, ar tiedu raštu sutinka su karaliaus Aleksandro privilegija ir Varšavos recesu. Senatorių raštą skaitė Skotnickis, Rusų vaivadijos atstovas; gi storostos parašytąjį projektą skaitė maršalkas; skaityta taip gi skirsniai iš Aleksandro privilegijos ir Varšavos receso. Senatorių rašte tiktai įžanga buvo kitoki; Radziejevo storostos rašte ir įžanga ir punktai buvo tie patys, kaip ir Varšavos recese, tik šis-tas dar buvo pridėta.

Skaitymo metu tie atstovai, kurie nenorėjo rašto, rukdė skaitymą tarpusavėmis kalbomis, nenorėjo klausyti ir drumzdė tvarką. Pasiulyta buvo šitoki išeitis: išrinkti iš kiekvienos vaivadijos po vieną atstovą raštams patikrinti, gi senatoriams pranešti, kad tegul jie nelaukia atstovų, ligi šitie susitars. Išrinko komisiją, ir ji čia pat salėje patikrino raštus; kiti atstovai išsiskirstė. Taip ir praėjo ši diena; daugiau nieko nebuvo.

VASARIO 11 D. PENKTADIENIS.—Atstovai savo salėje klausė skaitant tą raštą, kurio patikrinimui ir sulyginimo su senatorių raštu buvo išrinkę komisiją, — jie klausė jo tam, kad įsitikinus, ar visa sutinka su Aleksandro privilegija ir Varšavos recesu.

Prie to buvo matoma, kad senatorių rašte šis tas buvo pakeista, taip įžangoje, taip ir užbaigoje ("tak w arendze, iako tez y w conclusiei"), bet jis visame sutiko su Aleksandro privilegija ir Varšavos recesu. Išklausius rašto, maršalkas leido balsuoti: ar tinka toks raštas?

Įsakyta pirmučiausiai išsireikšti Krakovo vaivadijos atstovams. Savo draugų vardu Šafraniecas pasakė šitokią kalbą: "Gerbiamieji ponai! Mes pirma sakėm, kad nenorime jokių raštų, taip ir dabar nesutinkame su tuo raštu. Tą mes pareiškiame čia ir tą pareikšime ten, viršuj. Vietoj rašto mes pasiulysime lietuviams Varšavos recesą."

Poznaniaus vaivadija, — storosta Radziejovskis: "Lietuvos senatoriai, paniekinę musų privilegijas, pareiškė mums, kad jie nori ant rašto turėti galutiną musų nuomonę dėlei unijos. Nors aš pats nenorėjau jokio kito rašto, kaip tiktai Aleksandro privilegiją ir Varšavos recesą, bet kadangi matau, kad lietuviai nori dar rašto, ir jei mes jo neduosime, tai jie turės priežastį pertraukti derybas, sakydami: "nors mes ir peikėmė privilegijas, bet visgi reikalavome, kad jus ant rašto išdėstytumėt mums uniją," ir kadangi tuokart mes butume jų akyse kalti; tad, kad nebuti kaltais, duokime jiems raštą ir ytin tą, kuriame yra visos privilegijos ir Varšavos recesas." Su ta nuomone sutiko ir kiti.

Sandomiero vaivadija per Andrių Zborovskį pareiškė: "kam nepatinka tas raštas, tegul pasako — dėlko; gi nepatikti jis negali dėl kitos kokios priežasties, kaip tik dėl tos, jei nesutinka su Aleksanrdo privilegija ir Varšavos recesu. Tegul tas, kas peikia raštą, pasako, ko jame nėra iš Aleksandro privilegijos ir iš Varšavos receso? Mes matome, kad jame yra visa tai; todėl mes ir sutinkame, kad jis butų įteiktas lietuviams."

Kališo vaivadija, per teisėją Potvorovskį, pareiškė, kad sutinka su nuomone pono iš Zborovo.

Sieradzo vaivadija — taip pat, kaip ir Krakovo vaivadija.

Lenčicos vaivadija — sutinka su ponu iš Zborovo.

Brastos vaivadija, arba Kujavai — kaip ir ponas iš Zborovo.

Dobrynio žemė — kaip ir ponas iš Zborovo.

Rusų vaivadija, — kadangi toje vaivadijoje nebuvo jokio sutikimo, tad ir dabar paduotos buvo skirtingos nuomonės: Petras Boreckis iš Lvovo žemės, Stanislovas Droiovskis iš Przemyslio, Sanoko teisėjas Čarnockis, Jonas Fredro iš Sanoko žemės, Trojanas iš Cholmo žemės sutiko su Krakovėnų nuomone. Przemyslio teisėjas Orzechovskis, Sieniekis, Cholmo podkomoras Vorytko, Strysis, Bialoskorskis, Dubravskis buvo pono iš Zborovo nuomonės.

Podolėnai: Bąkas, Krepskis —sutiko su Krakovėnais.

Liublino atstovai: Fierlejis ir Kosovskis paėmė krakovėnų nuomonę.

Belsko atstovai sutiko su Zborovskio nuomone.

Iš Plocko vaivadijos — tiktai vienas Gribovskis buvo krakovėnų nuomonės.

Mazovijos atstovai sutiko su pono iš Zborovo nuomone.

Nematydami galimybės suderinti nuomones, atstovai nusprendė eiti viršun, kad ir be sutikimo. Tenai atstovų maršalkas pasakė senatoriams šitokią kalbą:

"Maloningieji ponai! Mes praleidome šį laiką ne veltui: atstovai tyrinėjo raštą, kurį jus, ponai senatoriai, davėte ir užtrukome ilgokai. Bet štai, pataisę tą raštą, įteikiame jį jums. Ir ta aplinkybė, kad ne visi sutikome priimti raštą, gaišino mus, ir, kadangi nebegalima tikėtis, kad susitarsime, tad ir prisieina pasivesti Dievo malonei. Meldžiame jusų, ponai, atkreipti savo domę į tai, kad lietuviai paniekino musų privilegijas, — tą musų šventyklą ("hoc sacrosanctum"). Malonėkite neužtylėti apie tai ir saugokite musų privilegijų autoritetą ("et-tutemimi auctoritatem privilegiorum")."

Po to atsiliepė Krakovo vaivadijos atstovas Šafraniecas: "Maloningieji ponai! Mes pareiškiame, kad nesutinkame su tuo raštu; mes paduodame savo raštą,"— ir įteikė spausdintą Varšavos recesą ir deklaraciją.

Paskui atsiliepė Boreckis iš Rusų vaivadijos ir vardu tų, kas sutiko su Krakovo vaivadija, pareiškė, jog su raštu sutinka.

Przemyslio teisėjas pasakė: "pirmyn, ponai, aš sutinku su ponais karalystės senatoriais."

Ponas Sienickis, Cholmo podkomoras: "Ponai! Kadangi šis raštas sutinka su Aleksandro privilegija ir su Varšavos recesu, tad ir aš sutinku su juo."

Šitie protestai sujudino senatorius, ypatingai gi Krakovo vyskupą, kurs užpyko ant atstovų pirmučiausiai už tai, kad jie perkeitė senatorių raštą, ir už tai, kad protestavo prieš jį, ir ėmė kalbėti: "ar ilgai taip bus? Ką-gi jus, ponai, norite viską remti ant savo galvų?"

(Bus daugiau)

Nadas Rastenis.

GYVENIMO PERVERSMĖJ

(Pašaukus į karę, 1917 m.)

Sudiev! tu, mylimas kamputi,
Skaudu apleisti man tave;
Nelemta man ilgiaus čia buti,
Nelaisvės pančiai gatavi.

Sudiev! tu, mano tylus drauge,
Su kasdieniniais smagumais;
Juk mes lyg broliai kartu augę,
Per pus dalinomės jausmais.

Nes tu davei veikimui svarbą,
Ramybėj sielą užlaikei;
Ir po sunkaus dieninio darbo,
Man saldų atsilsį teikei.

Ak, aš tavim užsitikėjau,
Slaptybėj nieko nelaikiau;
Ir sielos skundą paminėjau,
Ir sunkią kovą apsakiau.

Tu man' išmokei, kaip be skausmo
Per aštrius dagius kelią skint,
Ir tuos širdies galingo jausmo
Žodžius į švelnią dainą pint.

Dabar iš naujo reiks klejoti,
Po nepažįstamus kampus;
Ir kur turėsiu apsistoti?
Kokiam kampe vieta man bus?...

Ar teks nors sykį dar sugrįžti,
Tave, iš naujo aplankyt;
O gal .....
.....

Sudiev! tu, mylimas kamputi,
Skaudu apleisti man tave;
Nelemta man ilgiaus čia buti,
Nelaisvės pančiai gatavi...

Cambridge, Mass.
V-16-'18.

Kelionė į Lietuvą ir Lietuvoje

(Rašo VIKTORIJA VENCIUS).

(Tąsa).

Ir ramybės neduoda... Nueis musų Amerikos lietuvis į operą, ar į teatrą. Čia jis mato, kaip publika buriasi į mažas artimųjų žmonių kuopeles. Jis bando rasti sau kick pramogos šokiuose ar baliuose, bet ir čia viskas kaip tai keista, ne sava. Tokiose vietose jis jaučiasi nejaukiai, svetimas, nereikalingas. Niekur neranda žmonių, kurie jį suprastų, su kuriais galėtų atvirai išsikalbėti apie savo rupesnius ir reikalus. Taigi jis ir pradeda visiškai šalintis nuo tų žmonių, pradeda juos vadinti "pasiputėliais, puikuoliais." Štai ir kita nepasitenkinimo angis įsigauna į jo širdį.

Jis retai pagalvoja apie tikrąją priežastį, neleidžiančią jam tinkamai susimaišyti su tais Lietuvos žmonėmis. Jis, mat, negali dar permatyti to, kad Lietuvoje dabar yra tiktai dvi kliasos žmonių, — apšviestų ir neapšviestų. Bendrai imant, Amerikos lietuvis, darbininkas, nors ir turi kiek paviršutinio apsitrynimo, kokį duoda miestas, nors ir supranta dalykus, yra pripratęs prie geresnio gyvenimo, tačiaus retai yra apsišvietęs ir mokytas, retai yra "gentleman." Jis yra inteligentiškas žmogus, su ambicija, plačių pažiurų, bet gi jis nėra lygus kulturiniam ir mokytam Lietuvos lietuviui. Vienok gi Amerikos lietuvis, gryždamas Lietuvon, mano, kad jis yra taip jau geras, kaip ir visi kiti ir kad jis gali buti taip pat "liuosas" su Lietuvos valstybės ministeriais, kaip kad buvo liuosas su savo "bodžiais" draugais Amerikoje kadir kur prie baro, ar vakaruškose. Ir dėlko ne? Jis protauja. Ar Valstybės ministeris nėra lietuvis? Dar ko gero, gal ir iš to paties kaimo? Taigi jis, atvykęs Kaunan, pirmučiausiai ir eina pas ministerį ir čia, be jokios sarmatos ir padorumo tik ir giriasi savo doliariais, savo protingumu ir pasisekimais Amerikoje... Bet kada jis pamato, kad ministeris yra kiek šaltokas, nors ir labai mandagus, — gi tą šaltumą jame iššaukė ne kas kita, kaip tik Amerikos lietuvio akyplėšrumas, — kada pastebi, kad ministerio kalba kur kas yra augštesnė už jo paties kalbą (ir jam nesuprantama), nors ir labai aiški, jis pasijunta labai nepatenkintas ir beveik įžeistas. Jis negali permatyti, dėlko ministeris nepasikviečia jo į savo namus, nesupažindina su savo šeimyna, neišsiveda kavinėn... Ar gi jie ne iš vieno kaimo yra kilę? Jis, mat, nebesupranta, kad nuo tų laikų, kuomet jiedu buvo vaikai, prabėgo daugelis metų, praleistų universitetuose, mokyklose, su kitokiais žmonėmis, kitose sąlygose, visiškai atskyrė juos ir padarė iš jų du skirtingu žmogu, nežiurint to, kad kudikystėje gal kartu kiaulukes mušė, kartu avis ganė... Kas svarbiausia, jis neprimato ir to, kad Amerikoje tokie skirtumai ne taip greitai apsireiškia, bet Europoje kliasų skirtumai dar yra, nepaisant buvusiojo karo ir revoliucijų įtakos. Europoje kumietis vis dar lenkia sprandą prieš ukininką, ukininkas lenkia sprandą prieš —dvarponį, ar prieš miestelėną, gi dvarponis ir miestelėnas lenkia sprandą prieš profesionalą, prieš didžiuniją, prieš valdančiąją kliasą...

Apšviestesnieji lietuviai nei nemano atstumti nuo savęs ar nuo savo draugijos Amerikos lietuvio darbininko. Jis pats šalinasi, nes, patekęs jų tarpan, jis jaučiasi ne savo vietoj. Iš kitos gi pusės jis nebegali draugauti su neapšviestais Lietuvos žmonėmis. Jungtinėse Valstijose pigūs ir skaitlingi laikraščiai, geri auklėjimui skirti krutomieji paveikslai, geros paskaitos apie įvairių įvairiausius klausimus, augštai ištobulintas draugijinis gyvenimas, išsireiškiąs kliubuose, įvairios rušies vakarėliuose ir susirinkimuose, geras susisiekimas tarp miestų ir kaimų, — visa tai net paprasčiausį "piemenuką" užaugina į šviesų, su ambicija, inteligentinį žmogų, kurs stengiasi atsiekti savo gyvenime ką nors geresnio, skaistesnio ir kurs pats už save mąsto, pats savais reikalais rupinasi ir nebeleidžia, kad "koks ponas ar klebonas vedžiotų jį už nosies." Lietuvoje gi visai kitaip. Biauriausios rušies ilga priespauda, keletas sunkių karo metų, trukumas priverstino mokslo įstatymų, netikęs susisiekimas netik tarp kaimo ir miesto, bet ir tarp pačių miestų, nedidelis skaičius laikraščių, skurdas, beveik primityvis draugijinis gyvenimas, — visa tai ilgam sulaikė minių pažangą; neretai randi tokius žmones, kurie nemoka nei skaityti, nei rašyti; daug yra tokių vietų, kur neužklysta laikraščiai ir spausdintas žodis, kur naujienos yra skelbiamos, taip sakant, tiesiog "nuo liežuvio."

Žinoma, Amerikos lietuvis jokiu budu negali draugauti su tokiais Dievo apleistais tamsunėliais. Tad kas jam belieka dtryti? Vidurinioji lietuvių kliasa kol kas yra labai neskaitlinga. Toli gražu, nenoriu, kad butų suprasta, buk Lietuvoje visiškai nėra vidurinėsės kliasos. Yra toks gyvenimas Lietuvoje, tik jį dažniausiai sudaro žydai, arba sulenkėję lietuviai, ar rusai, tad Amerikos lietuviui, su jo patriotiniais palinkimais, visai ne pakeliu su tais žmonėmis: Amerikos lietuvis nedraugaus su kalbančiais Lietuvoje kitaip, negu lietuviškai.

Taigi po kelių mėnesių sunkios dvasinės kovos, po sunkių bandymų susikurti sau namą tėvynėje, Amerikos lietuvis, galų gale, perka sau laivakortę ir grįžta atgal į Jungtines Valstybes, pas savo draugus, pas senuosius pažįstamus.

Yra da ir kitokis Amerikos lietuvio typas, kurs, sugrįžęs Lietuvon, pasidairęs aplink, bėga atgal. Toksai typas, parvykęs Amerikon, dažniausiai randa kodaugiausia argumentų Lietuvai, jos gyvenimui ir jos valdžiai peikti. Čia, Amerikoje, lietuvių kolionijoje, kur gyveno, jis buvo savo rušies vadovas, veikėjas ir "lyderis." Jis gyvai darbuodavosi Lietuvos paskolos vajaus metu, dalyvaudavo ir veikė įvairiuose komitetuose įvairiems svečiams iš Lietuvos priimti, ne kartą net ir savo namuose juos vaišindavo. Grįžęs Lietuvon, jis jaučiasi užgautas, jei jo nepatinka stotyje koks nors įtekmingų piliečių komitetas, su orkestra! Kada jam reikia pereiti per visą eilę įstaigų, kad gavus "leidimą" apsigyventi, jis rėkia ir putoja, buk čia esą tiek priespaudos, formalumų, kyšių ėmimo. Ir ne kartą aš sau pamąstau, kaip greit jis pamiršo apie tuos vargus ir formalumus, kokius jis turėjo pergyventi Amerikoje, ligi gavo pasportą ir vizą kelionei į Lietuvą. Ir pagaliaus jis prilipa liepto galą, kada pamato, kaip sunku yra gauti Kaune butą ar net ir kambarėlį, arba kai persitikrina, kad Valstybės Ministeris nepaskelbia proklamacijos, kad še, va, koks didelis veikėjas iš Amerikos parsibaladojo į Lietuvą! Taipgi, ilgai kojų nepašildęs, dumia toks "veikėjas" atgal į Ameriką, pilnas piktumo ir tulžies ant savo tėvynės ir, grįžęs Amerikon, suėjęs savo draugus, juodina Lietuvą, jos valdžią, jos tvarką kiek įmanydamas ir užsikeikia begrįžti Lietuvon: "NEVER AGAIN!"

Ištikrųjų, liudna, kad už savo gerą širdį, už vaišingumą, kokio jis rodė įvairių Lietuvos organizacijų atstovams, lankiusiems Lietuvą, jis, grįžęs Lietuvon, rado visus šaltais, nesvetingais, gi ypač tuos, kurie pas jį svečiuodavosi ir jo duonos Amerikoje ragavo. Bet gi, ar kaltę reiktų primesti butinai čia, Lietuvoje, gyvenantiems žmonėms? Kiekvienas Lietuvos gyventojas yra užimtas vienokiu ar kitokiu kurybos darbu; čia žmonės gyvena labai sunkiose, dažnai net nepakenčiamose sąlygose. Kasdien miestan atvyksta buriai Amerikos lietuvių; tarpe tų ne kartą sutinki tokių, kurie yra buvę Amerikoje taip vadinamais "lyderiais," arba veikėjais. Jei Lietuvos gyventojai turėtų pasitikti ir vaišinti visus tokius "lyderius," tai jie turėtų sudaryti specialę komisiją ir skirti specialius fondus ir turėtų darbo pilnas rankas ir visu laiku, nes kas iš Amerikos lietuvių nepretenduoja buti "veikėju" ar "lyderiu"? Amerikos lietuviai turi tai suprasti. Tokiam Amerikos lietuviui — veikėjui, grįžtant Lietuvon, reikia stengtis palikti anapus Lietuvos sienos savo kritiškąjį nusistatymą sulyg Lietuvos; jis turi suprasti, kad keliauja į šalį, kuri keletą kartų buvo nušluota Rusijos ir Vokietijos armijų, kad vėliau ji per ištisus trejus metus buvo tyronų okupuota; jis turi suprasti, kad Lietuva tiktai pirm ketverių metų tepradėjo gyventi nepriklausomu gyvenimu, neturėdama nei armijos, nei pinigų, negaudama iš užsienių paramos ir užuojautos savo kovoje už nepriklausomybę; ji net neturėjo pakaktino skaičiaus žmonių, kurie galėtų tinkamai vesti valdžios vairą.

Jei Amerikos lietuvis, pirm keliausiant Lietuvon, supras tai, kas viršiau pasakyta, tai jis, atvykęs Lietuvon, stebėsis iš to, kad Lietuvoje per taip trumpą laiką tiek daug atsiekta, nežiurint tų "kyšių," nežiurint tų formalumų ir kitų jeibių. Reikia tiktai kiekvienam, kas Lietuvon grįžta, grįžti su atvira širdim, su nustatytu jau tikslu, su didėliu pasiryžimu pergalėti visas kliutis, visus nepatogumus ir su karštu troškimu pagelbėti vietos žmonėms atsistatydinti, siekti prie laimės sau ir savo broliams. Daug yra tokių, kurie šitaip pasiryžę atkeliavo Lietuvon, — jie čia gyvena laimingi ir pasitenkinę savo tėvynėje.

Žinomas dalykas, kad nelaiminga yra tai, jog daugelis lietuvių, atkeliavusių Lietuvon su pasiryžimu čia apsigyventi, yra priversti grįžti atgal Amerikon. Amerikos lietuvis, grįžtąs Lietuvon, dažniausia yra tokios rušies, kad jis reikia Lietuvoje palikti. Didelė lietuvių dalis, pagyvenę Amerikoje, išmoko švariai ir gražiai gyventi; Amerika įdiegė į juos ambicijos, davė jiems inteligencijos. Labiausiai ambicija pasižimi tie, kas dabar, sunkiuoju dar Lietuvos gyvenimo metu, grįžta Lietuvon. Juk tai ne juokai yra sugriauti savo gyvenimą, kokį žmogus Amerikoje per eilę metų sau susikurė, pertraukti visus draugiškumo ir kaiminystės ryšius, kuriems sudaryti ir gi reikėjo eilės metų, išsižadėti visų moderno gyvenimo patogybių ir to laisvo gyvenimo, kuriuo kiekvienas gėrisi laisvoje Amerikoje, ir grįžti Lietuvon, kur, nežiurint krašto nepriklausomybės, vis gi visi reikalai yra labai dar nenusistovėję ir kur gyvenimo sąlygos dažnai yra begalo sunkios. Taigi tie, kas dabar vyksta Lietuvon, yra drąsūs ir verti pagyrimo, tad tauta turėtų pasirupinti, kad jie apsiliktų Lietuvoje, kad nebėgtų atgal.

(Bus daugiau.)

SANDARA
AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS.

"THE LEAGUE"
Published Eevery Thursday at South Boston, Mass.
by the
LITHUANIAN NATIONAL LEAGUE OF AMEKICA.
VINCENT J. SZLIAKYS
Editor.
K. J. PAULAUSKAS
Business Manager.
327 E Street, Boston 27, Mass.

SANDARA
Savaitinis Laikraštis
Leidžiamas kas Ketvergas
AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS

Prenumerata turi buti apmokama iš viršaus. Prenumeratos metas skaitosi nuo dienos užsirašymo.

Pinigus geriausia siųsti Pašto Money Orderiu, adresuojant:

Metams kainuoja	(Amerikoje)	$2.50
" "	Kanadoje	$2.75
" "	(Užsieniuose) ..	$3.00

Entered as Second - Class Matter January 14, 1914, at the Post Office Boston, Massachusetts, under the Act of March 3, 1879.

Apžvalga.

INFORMACIJŲ BIURO IŠKLYPIMAS.

Lietuvos Informacijų Biuras kas kartas eina blogyn ir, antgalo, daėjo iki to, kad jo galėtų visai nebuti, ir laikrašačiai, o per juos ir visuomenė, nė kiek nemažiau turėtų žinių Lietuvos reikalais. Lietuvos Informacijų Biuras reikėtų raadikaliai pakeisti arba visai panaikinti. Toksai "biuras," koks jis dabar yra, netik nereikalingas, bet kenksmingas, nes vietoje objectyvių žinių, siuntinėja partijinę propagandą, pridengtą valstybine skraiste. Jei kartais atsiunčia kokią žinatę, tai tankiausiai suvėlintą, sutrumpintą, tankiai nudažytą partijinės propagandos varsa. Paveizdan, tokią svarbią žinią, kaip Amerikos pripažinimas Lietuvos de jure, teko pirmiau ir plačiau pamatyti anglų spaudoje ne kaip gauti iš Lietuvos Informacijų Biuro.

Vietoje žinių, Biuras siuntinėja "straipsnius" su propaganda, kartais gudriai užslėpta, gi kartais atvirai varoma. Kadangi agituojama už partiją, kurios darbai kas-sykis labiau dasigrįsta Amerikos lietuviams, tai Liet. Inf. Biuras, kaipo valstybinė įstaiga, daro didelę blėdį Lietuvai susiliedamas su tos partijos reikalais.

Žinios, Liet. Inf. Biuro atsiųstos, tankiausiai atsieina mesti į gurbą.

PORA PAVYZDŽIŲ.

Kad parodyti skaititojams, kokiomis "žiniomis" Lietuvos Informacijų Biuras nori mus penėti, pagraibome po gurba ir ištraukiame porą pirmiau numestų žinių.

Rugpiučio 21 d gauta štai kas:

Washingtonas. (Elta) Rugpiučio 19 d.

Chicagos lietuvių manifestacijos rengiamoji Komisija yra pakvietusi Lietuvos Atstovą apsilankyti Chigagoje iškilmėse, kurias Chicagos lietuviai rengia išreiškimui padėkos Suv. Valst. vyriausybei dėl Lietuvos nepriklausomybės pripažinimo.

V. Čarneckis vakar išvažiavo Chicagon.

Kita, senesnė, taipgi iš gurbo ištraukta "žinia," gauta rugp. 10 d., praneša šiokį "svarbų" nuotikį:

Lietuvos atstovas pas p. Hughes'ą.

Vašingtonas, 1922 m. rugpiučio 3 d. "Elta." Vakar Lietuvos Atstovas gerb. V. Čarneckis atsilankė pas Valstybės Sekretorių p. Hughes'ą, kuriam išreiškė padėką už suteiktą Lietuvai pripažinimą. Lietuvos Atstovas buvo labai maloniai priimtas. Pasikalbėjime p. Hughes'as pareiškė savo pasitikėjimo, kad tarpe dviejų Valstijų Amerikos ir Lietuvos įvyks artimų ir draugingų santikių.

Šiandien buvo raštu įteikta Valstybės sekretoriui Lietuvos Vyriausybės padėka Amerikos valdžiai už pripažinimą.

Tai šitokias žinias, kaipo svarbiausias, iš valstybinio šaltinio paeinančias, mums duoda Informacijų Biuras. Tai žinios pirmajam puslapiui, pirmajai vietai! Ir tėmykite šį dalyką: antroji žinia, daduota rugp. 3 d., mus siekė tik rugp. 10 d., t. y. visą savaite vėliau! Ir kad ji atėjo antroje savaitės pusėje, kada jau laikraštis išsiuntinėtas, tad gali buti patalpinta tik da viena savaite vėliau, t. y. siekti skaitytojus tik už poros savaičių, tai galite patys spręsti, kokia nauda iš tokio Informacijų Biuro.

KAS NORS TURĖTŲ SUDRAUSTI.

Kas nors, keno jurisdikcijoje tas yra, turėtų sudrausti Lietuvos Informacijų Biurą. Uždaryti jį, jei negalima pagerinti, kad nedarytų nereikalingų Lietuvai išlaidų, uždrausti užsiiminėti propaganda tuojaus, ant tų pėdų.

GRĮŽTANT PRIE "KELEIVIO."

Dargvainis, kurio straiusnis "Sandaros" No. 30 įvarė į histeriją "Keleivio" redaktorių, pats nuo savęs atsako "Keleiviui" (žiur. 4 pusl.). Dargvainis pats atsiliepė į "Keleivį", pats moka ir atsakyti "Keleiviui." Tik tiek reikia Dargvainiui pasakyti, kad jis klysta, manydamas, buk į aiškius melus nėsa reikalo atsakinėti. Yra juk žmonių, kuriems ir didžiausią melą gali "įkalbėti." Juk net ir "Naujienos" patikėjo "Keleiviui," nors per jo užsipuolimą kaip per stiklą galima permatyti. Reiškia melus parodyti, nes ne visi patys juos gali pamatyti.

Jau parodėme, kad "Keleivis" sužiniai melavo, kada sakė, buk "Sandara" norėjus spausdinti tą lenkų-šovinistų klerikalinį dienraštį, kurį "Keleivis" spausdina —net šimtas dolerių yra "nesmirdančių" pinigų paskirta p. Michelsonui, jei jis prirodys, kad "Sandara" stengėsi gauti tą "džiabą." Vėliaus, po pasirodymo Dargvainio straipsnio, atėjo į "Sandarą" lietuviškai kalbąs lenkelis ir norėjo kokį spausdinį duot padaryti. Paklaustas, kodėl jis neina į lenkų spaustuvę, jis sakėsi norįs "duot uždirbti lietuviams." Paklaustas, kodėl neina pas savo draugą "Keleivį", atsakė, buk "Keleivis" neapsidirbąs. Atsiųstasis lenkelis buvo gana žioplas, tad iš jo lengvai iškvošta, kad **jis atėjo atsiųstas "Keleivio."**

Nurodėme, kad "Keleivis" melavo, primezdamas Sandariečiams Lietuvių Salę, kuri laiko Sokolus, nes tos salės iždininkas yra p. Jurgis Gegužis, "Keleivio" leidėjas. Nurodėme ir kitus melus. Da galėtume nurodyti ir daugiau, nes "Keleivio" No. 31 "Atsakyme" beveik kas sakinys, tai prasilenkimas su teisybe.

Paimkime tik šitą:

"Kad parodžius, kaip tai biaurus dalykas tie grašiai, kada ne ji pati, o "Keleivis" juos gauna, "Sandara" pasikvietė į talką dą ir savo bendradarbį Dargvainį."

Grynas melas, kad "Sandara" butų ką nors kvietus. Priešingai, "Sandara" neapsigynė nuo straipsnių prieš "Keleivio" parsidavimą lenkams. A. L. T. S. vietos kuopa net norėjo išnešti protestą, kodėl "Sandara" per mažai rašo tuo klausimu. Vadovaujančių vietos Sandariečių susirinkime vėl buvo klausta "Sandaros" redaktoriaus, kodėl taip lengvai "Keleivį" paleidžia už jo išdaviškišką darbą. Redaktorius paaiškino, kad kovoje su klerikalais yra geriau turėti daugiau draugų, nė kaip da kitų priešų. Buvo prirodinėjama, kad "Keleivis" niekad nebuvo ir nebus lietuvių draugas, kad jam rupi tik drumstimas vandens ir paskui gaudymas dumble sau žuvelių, kad jis savo egoizmu suardė pažangiųjų draugijų susivažiavimą ir tt., ir tt., bet nutarta, kad nuo "Sandaros" redaktoriaus nereikalauti, kad jis pats rašytų prieš "Keleivį," bet pageidauta, kad kitų pamatuoti straipsniai butų talpinami.

Ir "Keleivis" sako, kad buvo koki "pasikvietimai"!

Kad p. Michelsonas su savo "Keleiviu" parodė savo tikrąjį veidą ir insinuacijomis sugriovė draugiškumą, daugiau straipsniai prieš "Keleivį" nebus sulaikomi.

MUSŲ DIRVONUOSE.

(Rašo DARGVAINIS.)

"Keleivio" Atsakymas.

Į mano straipsnį "Pinigai nesmirda" paskelbta atsakymas. Kas galėjo manyti, kad "Keleivio" Redaktorius turi tiek hysterijos? Rods, jis pasisako buvęs "džentelmonas," bet jau nebegalįs iškęsti. Ir, vietoj pasitenkinti paaiškinimu, dėlko prisiėmė įnamius-krakoviakus, priputojo keletą špaltų apie tokius dalykus, kurių jo niekas neklausė ir kurių jis prirodyti negali. Bepigu tad šmeižti, kada negali priparodyti ir kada žinai, kad šmeižiamasis neduos tau tiek garbės, kad atsakinėtų į šmeižtus. Geriausis šmeižtui atsakymas —nutylėjimas: Tegul "Moska" loja, o mes sau eisime keliu-keleliu.

Vienas įdomus dalykas: "Keleivio" redaktoriaus nuomone, nieko pikta tame, kad lenkai su savo laikraščių dirba "Keleivio" ofise. Na-gi, žinoma, kad tame nieko nebutų pikta, jei tie lenkai nebutų iš tų pačių, kurie dabar smaugia didelę Lietuvos dalį. Lenkai ir gi žmonės, turi teisės gyventi. Jei tie "Keleivio" draugai-lenkai išsireikštų už Lietuvių teises prie Vilniaus, jei jie pasmerktų Pilsudskio politiką, jei jie pasakytų, kad jie yra draugai Lietuvos Respublikos,— tuomet mes padėkotume "Keleiviui" už gražų darbą, už įgijimą lietuviams draugų. Bet vargiai to sulauksime...

Jei "Keleivio" redaktoriaus atsakymas "Sandarai" butų buvęs polemikos formoje, mes mielu noru su juo polemizuotume. Bet į storžieviškus šmeižtus nėra ką atsakinėti. Skaitytojas tiktai turėtų atkreipti domės į tuos dalykus: nei Dargvainis, nei "Sandara," neprikišo "Keleiviui" nieko iš jo privatinių ar biznio žygių, pavyzdin, nei to, kaip bosai turtus krovė iš laikraščio, ar buk jų darbininkai yra skurdžiausiai apmokami, ar buk vienas leidėjas net savo brolį išmetė iš darbo; nesakėm nei to, kaip ten yra neva buvę su gazu ar su elektra.. Tai ne musų dalykas. Tas visuomenei nerupi. Mas tiktai sakėme, kad ir lenkų, kurie smaugia Lietuvą, pinigai "Keleiviui" nesmirda. Į tą užmetimą "Keleivio" redaktorius, senos bobos upu, kad paleido liežuvį, tai, rodos, visas Broadway'jus tarškėtę tarška. Jis visą puslapį pripildė atskirų žmonių nusikaltimais: nelaimė tik tame, kad jo klyksmas lieka "balsas puščioje."

Iš šono žiurint, noroms-nenoroms turi pastebėti, kad "Keleivio" redaktorius, teisindamos, nori įrodyti, kad, girdi, kiti žmonės esą daug purvinesni už jį... Ir ko jisai Dargvainiui neprikišo: ir "Lietuvių Laikraštį", ir "Tėvynę," ir Atstatymo Bendrovę, ir Banką, ir kažkokį "Lietuvių Balsą," ir vaišes pas p. Michelsoną... Gaila, kad jis daugiau blogų Dargvainio darbų neįino, — dzievaž, nebut nutylėjęs. O juk mes nei puse lupų nekalbėjome apie pono Michelsono, nė apie pono Gegužio, nė apie kitų "kumpanų" asmenis, jų ydas, geus ar blogus darbus...

Mes tikimės, kad ponui "Keleivio" Redaktoriui atlįžo ant širdies, kaip jis gavo progos išsibarnoti tiek, kiek tik įmanė. Mes nepavydime tų grašių, kurie iš lenkiškosios kolytos suplaukia į "Keleiviao" kolytą. Ir jei "Keleivio" finansai butų tokiame stovyje, kad reikia mažinti išlaidos, nes biznis neužsimoka ir skolos smaugia, — tai dar tiek to. Skęstąs ir už skustuvo griebiasi. Bet čia yra kas kita. Čia yra: "daug turi, dar daugiau nori!"

Iš Rojaus.

Ką pasako bolševikuojantie apaštalai į tas žinias, kokios ateina iš Rusijos Rojaus? Jie tyli. "Lietuvoje" (N106) tilpo laiškas iš Rusijos šitokio turinio:

"Aš K. J. rašau kelius žodelius prie savo numylėtos močiutės ir bučiuoju iš pasiilgimo po daug milijonų kartų. Jau praslinko 8 metai, kaip nesimatėme ir 7 metai kaip nesirašinėjom. Gavau 17 birželio pirmą laišką ir už pasiųstus 400 auks. — 4,000,000 r. širdingai dėkavoju, tiktai man yra gaila, kad močiutė paskutinę kapeiką nuo savęs nutraukusi, siunti man, o pati gal bado kenti. Matušėle mano brangiausia, man daugiau nebesiųsk pinigų, nes tik save nuskriausi, o aš nieko gera negaliu nusipirkti už tuos pinigus. L. rašo, kad mokat už stalą 400 auks. visam mėnesiui, o aš vieną dieną už tuos pinigus negaliu pragyventi. Pas mus neišpasakytai brangu. Apdraustas laiškas kainuoja pašto ženklais 100,000 rubl. Gera kepurė 10,000,000 r., batai 70, 000,000 už blogą kostiumą 100,000,000 r. Kambarys mėnesiui 10.000,000r. Malkų vežimas 100,000,000 r. Cukraus svaras 1,500,000 r. Duonos sv. 400,000 r. Jautienos mėsos sv. 500,000 r. Sviesto svaras 1,000,000 r. Pieno gorčius 1,000,000 r., ropučių svaras 100,000 rb. Vienu žodžiu viskas brangu, o uždarbių nėra. Tarnauju kariškame ligonbutyje mieste. Algos beveik nemoka, mėnesiui žada mokėti 4,000,000 rub., bet dar negavom. Valgymas blogas. Putra su silke ir vandeniu. Duona labai bloga su pelais, 1 sv. dienai ir viskas. Ligonių daugybė miršta ir aš pats iš to sirgau ir buvau visai be vilties, kad pagysiąs. Bučiuoju sunus..."

Bet musų bolševikas visvien pasakys:

—Nu, kas tai? Visvien Rusijoje geriau, ne kaip kitur... Ten —Sovietų valdžia:

O koki ta valdžia ir koki joje tvarka, — spręskite kad ir iš biudžeto trims mėnesiams, nuo 1 d. liepos ligi 1 d. rugsėjo šių metų (žiur. **"Briva Zeme"**):

"...Pajamos siekia 360,000 miliardų rublių; išlaidos — 765,000 miliardų. Deficitas — 405,000 miliardų.

"Susisiekimo Komisariato biudžetas siekia 130,000 miliardų. Karo žinyba — 66,000 miliardų. Darbininkų algos prasideda nuo 18 miliardų rublių mėnesiui. Raštinių darbininkai gauna 60 ligi 80 milionų rublių mėnesiui. Aukštieji valdininkai gauna 500 milionų rublių. Trestų vedėjai gauna dar ir nuošimčius. Trestų ir ekonomijos srity dauguma valdininkų — žydai..."

Tai gražus LYGYBĖS pavyzdys: komisaras gauna 500 milionų, o darbininkas gauna 18 milionų.

Paklauskite bolševikų, ko jie spardosi prieš algų nelygybę kapitalistinėse šalyse, jei jų pačių rojuje yra toki žiauri nelygybė?

Kruvinieji Musų Istorijos Lapai.

Lenkų užimtose Lietuvos vietose nesiliauna lenkų orgijos. Žiurėkite:

"Liepos mėn. 22 dieną 3 kaimus Kabeliai, Darželiai, Margionys Alytaus apskr. baisiai apiplėšė lenkų kareiviai su partizanais. Vieni apstojo su kulkosvydžiais kaimus, o kiti plėšė turtą, grobstė vyrus: jaunus mušė kuo papuolė, keliems vyrams šautuvų apysodomis sulaužė šonkaulius. Sugavę jaunus vyrus: K. Nirtinį, J. Bakanauską, A. Grigą, K. Grigą, J. Valentukevičių ir E. Gaidį, kuriuos mušė iki tol, kol pradėjo kristi nuo kaulų mėsa. J. Bakanauską paliko, kitus išsivežė. Išvažiuodami pareiškė, kad iki rugpiučio 1 dienos visus jaunuolius išgaudysią, tai tuomet dvarininkai ramiai galėsią gyventi. ("Lietuva.")."

Ir kad savo įtaką Lietuvos užimtose vietose sutvirtinus, lenkai visokiais budais kolonizuoja Lietuvą. Štai,

"Lenkų spaudos biuro pranešama, kad iš Vestfalijos (Vokiet.) esą grįžta apie 100,000 lenkų, kurie esą apgyvendinami Vilniaus krašte. Latvių laikraštis "Latvis" teisingai pastebi, kad lenkų tai daroma tyčia — Vilniaus kraštui sulenkinti.

("Rygos Balsas.")"

Mums kova už Lietuvą dar neužsibaigė. Ir neužsibaigs, ligi lenkai neišeis iš musų tėvynės į Varšavą.

Remkime musų brolius Vilniuje, dėkime aukas į **Lietuvių Politinį Iždą,** Vilniečiams jų kovoje prieš lenkus — plėšikus!

NENUSISEKUSI DIPLOMATIJA.

Kun. Fabijonas šaudo, o Dievas kulkas gaudo.

Kuomet Suvienytų Valstijų valdžia pasbelbė Lietuvai pripažinimą "de jure," tai klerikališko informacijos biuro bosas, kun. Fabijonas, kaipo daug žinantis apie diplomatiją, paleido savo kulkasvaidį, kad kogreičiausiai išgirstų kanolių trenksmą klebonijose, kad visur klerikalai pasislėpę nuo žmonių tuč ant greitųjų surengtų apvaikščiojimus (kaip jie vadina, manifestacijas) ant didžiausios garbės Valdemaro Čarneckio, kuris nebuvo Lietuvos Valstybės atstovu, bet krikščionių demokratų partijos įgaliotiniu Amerikoje. Apvaikščiojimai vienur pavyko gana pasekmingai, pagal kanuolių trenksmo upą, — kitur žmonės susirinkę išnešė ir priešingas rezoliucijas visam klerikalų biuro padavadinimui: kitur dar apvaikščiojimai neįvyko, dar minios tik rengiasi prie apvaikščiojimo; bet, žodžiu kalbant, visi Lietuviai Amerikoje tuomi dideliai susidomėjo ir nėra tos kolionijos, kur nebutų subruzdimo ir kas tuomi nesidžiaugs, kiba tik "Keleivis," kuris, pasak Dargvainio, susidraugavo labai arti su striukiais-bukais palekiukais iš Varšavos. Kiekvienas lietuvis savo širdyje džiaugiasi, kad Lietuva tapo pripažinta savistovė, nepriklausoma.

Sukelti Amerikos lietuvių tarpe entuziazmą nebutinai reikėjo kun. Fabijono kulkasvaidžio; pats laukimas to atsitikimo miniose jau nuo seniai buvo jaučiamas. Jei ne šiandien, tai ryt, o Suvienytos Valstijos Lietuvą pripažys, kaip kad pripažino kitas šalis.

Ne Amerikoj Dienas kulkas pagavo, bet Lietuvoje. Kun. Fabijonas suplanavo ir pasiuntė Lietuvos valdžiai kabelius su pasigyrimais apie išgavimą Lietuvos nepriklausomybės pripažinimo. Kuomet sužinojo tik iš spaudos Liepos 27 d. o tuo tarpu Lietuvos valdžia žinojusi suvis ne iš klerikališko informacijos biuro Washingtone (kurs, berods, vadinasi Valstybiniu biuru, nes Valstybės pinigais užlaikomas), bet suvis kitais keliais, per svetimtaučių tarpininkavimą. Gal Washingtono biuras dar keletą sąvaičių nebutų pajutęs apie tai, jei ne Latvių atstovas Sėja, butų painformavęs p. V. Čarneckį. Tas faktas liudija koaiškiausiai, kokios garbės užsitarnauja p. V. Čarneckis Amerikos Lietuvių visuomenės akyse, o Lietuvos valdžia moka įvertinti jo darbus.

Tad ir Lietuvos valdžia, gavusi kabelius su pasigyrimais ir instrukcijomis, kaip privalo perorganizuoti Lietuvos atstovybę Amerikoje, kokias "užsitarnavusias" ypatas į kokias vietas privalo paskirti, pilnutėliai jau žinojo tų ypatų nuopelnus. Lietuvių valdžia žinojo stačiai iš Washingtono, kad p. V. Čarneckis varo darbą ne valstybinį, bet krikščionių demokratų partijos reikalus atstovauja; žinojo Lietuvos valdžia, kad vedamas kun. Fabijono informacijos biuras neatitinka Amerikos valdžios nusistatymui, nes Washingtono autoritetas per savo atstovą-konsulą, Hon. C. S. Edwards, Kaune pareiškė Lietuvos valdžiai nepasitenkinimą to b-ro vedimu, kurs išdavinėja liuosai spaudai Amerikos valdžios State Departament tokias žinias, kurios diplomatiniu žvilgsniu niekuomet negalima toleruoti ir nuo to laiko State Department pradėjo suvis nesiskaityti su Lietuvos Atstovybe, kaipo su tokia, kuri buvo įgyjusi augšto vardo laikuose p. J. Vileišio ir nuo to laiko paliovė vadinę Lietuvos Atstovybę; ir jeigu prisieidavo iš kalbos minėti Lietuvos Atstovybės vardas, tai nei vienas valdininkas iš State Department nepamiršdavo užakcentuoti "taip vadinamos" Lietuvos Respublikos Atstovybę, ldant butų aišku, kad nesiskaitoma su Atstovybe kaipo tokia.

Iš gautų žinių iš anapus didmario, iš autentiškų šaltinių, mes sužinojome, kaip Lietuvos valdžia žiuri į Čarneckio-Bielskio-Mastausko ir kun. F. Kemėšio darbus, nes pranešama, kad Čarneckis greitu laiku bus atšauktas iš čion, kaipo netinkamas žmogus Lietuvos reikalus atstovauti; kad J. J. Bielskis bus paliuosuotas iš džiabo; Kemėšis ir Mastauskas bus atstatyti; informacijos biuras uždarytas kaipo tokis. Kol Lietuvos valdžia suspės tinkamai suderinti viską, laikinai bus paskirtas p. M. Vinikas Lietuvos Ambasadorium ir pavesta vienam jam visus reikalus savosna rankosna ir vesti kol bus daduota tinkama jam pagelga.

Žingeidusis.

REDAKCIJOS PASARGA. Mums iš Lietuvos pranešama, kad ten, Lietuvoje, esą gandų, buk dabartinis klerikalinis rėžimas, atsiųsdamas p. Čarneckį į Ameriką, išdavė jam ant rašto pasižadėjimą, kad jo, Čarneckio, toliai neatšauks iš atstovų, kol Lietuvos valžia bus klerikalų rankose. Jei tie gandai teisingi, tai dabartinis užsienių ministeris, kun. Jurgutis, negali atimti iš p. Čarneckio atstovo vietos, nes butų sulaužyta raštu padaryta sutartis, ir p. Čarneckis galėtų prikibti prie jį atšaukiančių draugų.

Apart moralio pasielgimo, viskas kitas, kuo žmogus nebemanytų prisigerinti Dievui, yra paprastas prietaras ir tikybinė paikysta.— **Immanuel Kant.**

Trįs dalykai, kurių aš nekenčiu: autokratija, ortodoksija ir militarizmas.— **Tolstoi.**

Gyvenimas geriau išmokįs gyventi, nė kaip kunigas ar Biblija. — **Goethe.**

JUOKŲ SKYRIUS

TĖVO SU MAIKIU PASIKALBĖJIMAS

—Labą dieną, Maike.

—Dobry dzien... hm... tai yra labą dieną, tėve!

—Ha-ha-ha... nesimėtyk, nesimėtyk, Maike, žinau, kad tu lenkiškai prabilai nejučiomis; nes tu esi tik žmogus, todėl nestebėtina, kad rauge budamas juom prisigėrei. Bet kur gi buvai, Maike, jau seniai tavęs nemačiau.

—Tai, tėve, vėlesniu laiku esu labai užimtas; reikia laikraštį tvarkyt, vištą prižiurėt, ir taip toliau. Lik sveikas, tėve — neturiu laiko.

—Klausyk, Maike aš žinau, kodėl tu neturi laiko. Tu ne laiko neturi, bet gėdies su manim kalbėti. Bet ar šiaip ar taip, apsistok, aš turiu tau šį-tą pasakyti.

—Na, tai sakyk, tėve, tiktai greitai.

—Ar tu atmeni, Maike, tuos laikus, kada tu taip tankiai man nurodinėdavai mano ir viso pasaulio klaidas? Ar tu atmeni, kaip tu niekindavai tuos, kurie dirbo ne dėl idealo, bet dėl savo pelno? Tu labai šnairavai ant biznierių ir kapitalistų. Sakei, kad pataisyti tvarką, tai reikia panaikinti privatinę nuosavybę. Bet dabar tu pats kapitalistų pėdomis seki.

—Tėve, aš tavęs nesuprantu! Ką tu tuom nori pasakyti? Kalbėk aiškiau!...

—Biskį kantrybės, Maike, tuo bus aišku. Kada tu taip kalbėdavai — kad pinigas tai yra šaltinis viso pikto; kad žmonės esą tai žvėrys, už pinigus viską padarytų; kad aš senas nieko nežinąs — tai nors aš su daugeliu tavo minčių nesutikau, bet visgi maniau, kad diena po dienai tavo pakaušis sutvirtės. Aš maniau, kad tu pamatysi savo klaidas — pamatysi, kad karštas oras greit atšala — ir laipsniškai išaugsi į pusiau protingą vyrą. Bet, kaip aš dabar matau, tai mano labai apsivilta...

—Bet, tėve...

—Bet ne bet, Maike, bet klausyk! Aš ir tais laikais abejodavau, ar tu man tuos visus dalykus sakydavai iš širdies, ar tik kalbėdavai su savo ypatiškais išrokavimais. Kas kart man darydavos aiškiau, kad nors iš karto kalbėjai ką manei, tolyn vis labiaus ir labiaus pradėjai nepaisyti savo žodžių. Kada tu bandei nurodyti, kaip darbdaviai išnaudoja savo darbininkus, tai tu pats pradėjai išnaudoti savo spaustuvės darbininkus. Tu pradėjai šerti savo skaitytojus visokiais išpustais dalykais, sensacijomis, ir melais. Tu pasistatei murus panašius į kapitalistų, ir pradėjai organizuoti Popieriaus Ko. Ne gana to, dabar dar užstatei lenkams savo spaustuvę —kad tik daugiaus pinigų gaut!

—Tėve, tai jau perdaug. Be pinigų juk laikraščio neišlaikysi. Mes leidžiam darbininkišką laikraštį; mus laikraštis turi kovoti su kapitalistais kaip Amerikoj, taip Lietuvoj. Kad atsilaikyti prieš kapitalistus, tai mes turim turėti pinigų. Mes turim turėt taip drutus laikraščius, kaip kapitalistai turi, kad juos sumušti.

—Maike, dabartiniam laike darbininkų reikalai tau yra visai svetimi. Prieš kapitalistus ir jų spaudą tu visai nekovoji; tik kartas nuo karto tu parašai vieną kitą bubą, bet tai tik apvilti savo skaitytojus, kad neva tu stovi už jų reikalus. Kad darbininkai turi kovoti už savo reikalus ir turėti savo laikraščius, tai tas tiesa; bet jų laikraščiai turi buti švarųs — "praplyšusio skylėtu neužlopysi" — ne humbugai pilni tuščių burbulų. Tavo gazieta nėra švari. Ji nei darbininkiška, nei tautiška. Ji yra tik taip paprastas geltonas popierius. Tu per savo gromatną gazietą juokies ir iš darbininkų ir iš Lietuvos reikalų. Tu nesigėdi susidraugauti net su atžagareiviškais lenkais!

—Tai ko, tėve, tu nori, kad mes tuščią redakciją laikytume? Juk tu žinai, kad namo palaikymas padaro iškaščių.

—Tas tiesa; kada gi tavo gazieta patapo nei šis, nei tas, tai skaitytojų skaičius žymiai mažėja. Bet ar gi nėra prieeigų uždirbti pinigų švariu budu? Tiesa, kad dabar tu jokių draugijinių principų neatstovauji — jei bent visakam priešinimosi —bet ir apart to dar tu galėtum išsiversti. Tu turi savo namus, savo mašinas; tavo redakcija yra tinkama ir laikraštininkystei ir spaudos darbams. Ar gi tu negalėjai leisti kulturiškas knygas ir literatiškus žurnalus, nors pálikus politiškus reikalus į šalį? Musų jaunuomenė, dalimis, virsta į neaktyvį elementą: ar gi tau nebuvo galima sukelti jaunąją kartą prie rašliavos ir pastumėti musų visuomenę prie apšvietos? iš ko butum ir paats gerėjęsis, ir kiti butų pagyrę. Tu tai galėjai padaryti — bet tas reiškė darbą —troškimas lengvai uždirbti didelius pinigus tave apakino. Lenkai tau pasiulė tukstančius, tai tu ir kibai.

—Tėve, bet koks skirtumas, iš kur aš pinigus paimu, ar iš lenkų, ar iš lietuvių? Tu, tėve, pats neseniai kalbėdavai poterius lenkiškai. Ar gi tu jau esi toks šovinistas, kad taip labai neapkenti lenkų?

—Maike, skirtumas yra tame, kad lenkai, pradedant nuo griežčiausio monarchisto, iki kairiausiam radikalui, yra endekai. Ką jie daro, tai vis dėl oičiznos. Jie pasinaudoja kožna proga. Jie prisipratina musų ne tik praščiokus, bet daug ir teligentų. Jiems tarnauja Pilsudskiai; jie suka lizdus Vilniuj, Baltgudijos pakraščiuose, ir visur kitur, kur tik gali. Lenkų, kaip žmonių, mes niekiek daugiaus ne neapkenčiam, kaip ir visų kitų tautų; bet jų vyliugystes, jų purviną politiką, jų veidmainystes, negalima toleruoti, kaip negalima toleruoti rauplės arba karštligė. Aš esu paprastas žmogus; apart poterių mažai ką žinau. Vienok aš jau pamačiau, kad tie biaurybės, lenkai, ir poterius panaudoja atsiekti savo tikslams. Dabar aš mečiau lenkiškus poterius, ir su lenkais nedraugauju. Lenkai turi pilną tiesą gyventi, — savo rubežiuose! Tik apsižvelgkime: ką lenkai yra gero Lietuvai padarę? Apart šventos vieros ir šliakeckystės įvedimo, nieką.

—Klausyk, tėve, gal Lenkijos lenkai yra ir negeri, bet ką bendrą tas turi su mano burdingieriais? Juk jie yra čia augę.

—Čia augę! ha ha ha, jie yra taip čia augę, kaip ir tu, Maike. Administratorius, man vienas žmogus sakė, yra Suvalkietis, ir kalbąs geriau lietuviškai kaip tavo Jurgis. Bet apart to: ar ta polska gazieta mažiau dergia lietuvius, Lietuvą, ir jos reikalus, kaip kokia kita jų gazieta?

—Na, jei jau kartais ir parašo, tėve, tai tas da nereiškia didelio blogo. Juk tas laikraštis taip pat rašytų budamas ir kitur. Tai koks skirtumas, ar rašo Bostone, ar So. Bostone?

—Maike, skirtumas yra didelis. Jei tu, Maike, butum ir nesvyruojantis žmogus, bet lenkai norėtų gauti žinių apie vietinių lietuvių veikimą — kur yra didelis centras — tai ir tai lenkai galėtų daug susekt. Nors lenkai yra dideli latrai, bet kartu ir gudrus politikieriai. Kada gi Lietuvos reikalai daliniai priklauso nuo Amerikos lietuvių norų, tai lenkams ir yra svarbu žinoti, koki tie norai yra. Tame tai ir yra pavojus turėti lietuvišką-lenkišką laikraštinę uniją.

—Bet aš, tėve, nematau, kodėl aš turėčiau gėdytis, kaip tu man anksčiau prikišai?

—Gal tu, Maike, ir nesigėdi, bet žmogus turintis šiek tiek žmoniškumo gėdytųsi. Kuomet mus šalis, Lietuva, pergyvena sunkiausios operacijos laikus; kuomet lenkai turi užgrobę Vilnių ir žudo Lietuvos jaunus vyrus, senius, ir vaikus; kuomet susipratę Amerikos lietuviai deda paskutinius skatikus, padeda lipdyti Lietuvos valstybę; tai tu įsileidai lenkus ir su jais sėbraujies, kartas nuo karto pakartodamas, kad Lietuva viena neišsilaikys, kad Lietuva turi prie ko (?) nors dėtis. Tu visuomet kritikuoji Lietuvos valdžią, bet nenurodai geresnio plano, kaip tobulą vaildžią galima sutverti. Kada Lietuva buvo nepripažinta Suv. Valstijų, tai tu tyčiodamasi klausdavai, kodėl Lietuvos nepripažįsta; dabar kada pripažino tai ironiškai klausi, kam Lietuvą pripažino. Ar gi tai ne begėdiška taktika? Ar gi tau nepritiktų tulo apaštalo vardas? Kritikuoti Lietuvos valdžią tau niekas nedraudžia, bet, atmink, kad tik tas yra kritikas, kuris nevien tik ardo, bet ir stato.

—Et, tu, tėve, esi senas ir kvailas! Kam tu kiši savo nosį į mano biznį?

—Nors tavo vieta ir gazieta yra privatinis biznis, bet kartu ir visuomeninis. Laikraštis visuomet lošia gyvenime rolę — arba gerą, arba blogą. Jei lošia gerą —gerai; jei blogą — riestai. Laikraštis visuomet žaidžia ant žmonių — didesnės ar mažesnės dalies — dvasinių stygų. Daugelyje atvejų laikraštis protauja už kitus. Laikraaštis gali pasukti daug žmonių į vieną arba į antrą pusę. Neatsakantis už savo darbus laaikraštis gali nuvesti daug žmonių į purvyną, sudarkyti visos tautos reikalus, ir palikti didelę dėmę ant tautinio istorijos lapo. Tai gi laikraštis nėra grynai privatinis biznis. Mano, kaipo senesnio žmogaus, ir yra pareiga perspėti visuomenę, kad ne butų suvedžiota.

—Eik jau, tėve, perdaug kalbi; perdaug dideles išvadas darai!

—Nė kiek neperdidelės. Jei tu šiuo kritišku momentu drovėjais su lenkais susigiminiuoti, ir už jų pinigus automobilių įsitaisyti, juk niekas nežino, kas tau ateityje galėtų į galvą ateiti. Maike, nemanyk, kad aš tau pavydžiu automobiliaus — tu gali juom sveikas važinėti! — tik jis jums pateko už nešvarius grašius...

—Et, tėve, tu jau mane perdaug įkaitinai. Tai ve, jau valanda laiko, kaip ginčijamės. Tu seni, geriau eik ir išsimiegok! Lik sveikas!

—Eik sveikas, Maike! Neužmiršk pavezdėti polcką vištą!...

Baltrus.

Jokis tikybinis išbandymas nėra reikalingas kaipo kvalifikacija užėmimui kokios nebuk valstybinės vietos Suvienytose Valstijose.—**Suv. Val. Konstitucija.**

"Krikščionybės Tikyba" yra priešinga mano prigimimui, ir emocijonaliam ir intellektualiam. —**Herbert Spencer.**

"LIETUVOS UKININKO" KALENDORIUS.

Galima gauti "Sandaros" Administracijoje. Telpa daug svarbių raštų. Patartina kiekvienam įsigyti. Kaina tik 25c. Pasiskubinkite kol dar neišsibaigė.

"Sandara"
327 E Street,
South Boston, Mass.

PRANEŠIMAS.

"GYDYTOJAS" nejuokais ir nepaviršutiniai stvėrėsi už darbo skleisti sveikatos principus netik spaudintu žodžiu, bet ir gyvu žodžiu —Paskaitomis-Prolekcijomis.

Jau rengiamas maršrutas Ohio ir apielinkyje valstijų ir žada prasidėti pradžioje Spalio mėnesio.

Kad tinkamai surengus — Draugystės, Kuopos, Kliubai meldžiami yra nevėluoti ir savo susirinkimuosna pasvarstykite — Paskaitų Prelekcijų reikalingumą, ir malonėkite pranešti iš savo kolionijos apie nutarimą sekamu adresu: "Gydytojas" 3310 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Iškaščių nėra ko bijotis, nes iškaščiai pasidengs iš daromos įžangos nuo atsilankančių pasiklausyti Paskaitos-Prelekcijos.

Įžanga privalo buti nedidesnė —nemažesnė, kaip 25c. nuo asmens. Kas norės ateiti pasiklausyti Paskaitos-Prelekcijos, ir išmokti šį-tą, tam 25c. nepinigai. Mes nemėginsime tųjų asmenų mokyti, kurie viską žino, lai jie sau ilsėsi ramybėj. Mes tik tiems laikysimė Paskaitas-Prolekcijas, kurie nori prasilavinti, pasimokyti ypatingai apie sveikatos principus.

Tad meldžiam susidomėkite, pasvtrstykite, ir praneškite.

..**"Gydytojas"** —3310 So. Halsted St. Chicago, Ill.

Jis linksmas, nes turi

BAMBINO

Vaisbaženklis Reg. S. V. Pat. Biuro

Kudikiai mėgsta jį!
Jie prašo daugiau!

Bambino yra geriausia gyduolė nuo užkietėjimo, diegimo ir kitų vidurių suirimų. Veikia greitai ir visiškai. Jis yra geriausias kudikių draugas.

35c. aptiekose arba už 40c. prisiunčiame tiesiai iš labaratorijos.

F. AD. RICHTER & CO.
104-114 So. 4th St.
Brooklyn, N. Y.

NAUJOS KNYGOS!

Sulaukus vasaros dienas, jas praleidžiame kiekvienas išėję į laukus, o kad brangų laiką neleisti uždyką, ir kad jį sunaudoti geriems tikslams, tai patariame sandariečiams ir skaitytojams įsigyti šias naujas knygas:

LYTIES MOKSLAS

Milžiniška knyga, 400 puslapių su daugybe paveikslų, kuri yra brangiu turtu kiekvienai šeimynai, tvirtuose skuros apdaruose **$7.00.**

KITAS KARAS

Ką-tik iš spaudos, T. M. D. leidinys, labai naudinga visiems perskaityti 142 puslapių. **Kaina 75c.**

Tad pasiskubinkite jas įsigyti, nes greitai jų gali pritrukti. Su užsakymais siųskite ir pinigus:

"SANDARA,"

327 E Street, So. Boston, Mass.

Ar Turi Savo Knygyne šias Knygas Iš

ŽMOGAUS PAREIGOS, didelė knyga iš 245 puslapių, kurioje nurodoma, kaip reikia žmogui gyventi. Kaina **$1.00**

SVETIMOJ PADANGĖJ PASAULIO VERPETUOSE. Eilių knyga, didelio formato, 200 puslapių, kurioje telpa daug linksmų dainelių. Kaina $2.00

[illegible] - AIDUŽIAI, ka-tik gavome [illegible] Fausto Kirsos, žymaus poeto eilių knygą, virš 100 eil., [illegible] puslapių. Kaina .. 25c.

VISAS SVIETAS: žemė, kalnai, vandenynai, upės, žmonės, miestai; kiekvienam naudinga knygutė. Kaina ..... 20c.

DANGAUS AUKŠTUMAS IR ŽMOGAUS SENUMAS. Labai žingeidi knygutė, su daug paveikslų ir [illegible] "Aukščių Šilelis", 150 puslapių. Kaina ..... 20c.

ANDERSONO PASAKOS. Puiki pasakėlių knygelė su paveikslais, labai naudinga priaugančiai jaunatvei. Kaina .. 30c.

TRACHOMA. Nurodoma, kaip sergėti akis, ką visiems reikia žinoti. Kaina ..... 15c.

LIETUVOS GASPADINĖ. Kiekvienai moteriai ar merginai reikia perskaityti. Kaina ..... 10c.

Patariame kiekvienam sandariečiui arba "Sandaros" skaitytojui šias knygas įsigyti. Taipgi turime Lietuvos laikraščių, "Lietuvos Ukininką" ir kitų, kurie parsiduoda po 5c. Reikalaudami sykiu siųskite ir pinigus.

"SANDARA."

327 E Street. Boston 27, Mass.

MILŽINIŠKAS

IŠVAŽIAVIMAS!

IR VĖL DIDELIS IŠVAŽIAVIMAS, KURĮ RENGIA

A. L. T. SANDAROS CONN, APSKRITYS,

RUGPIUČIO-AUGUST 27 D., 1922 M.

Prasidės 8 valandą ryte ir trauksis iki 8 valandai vakare.

——KALBĖS——

LIETUVOS STEIGIAMOJO SEIMO NARYS, KAPIT.

LADAS NATKEVIČIUS.

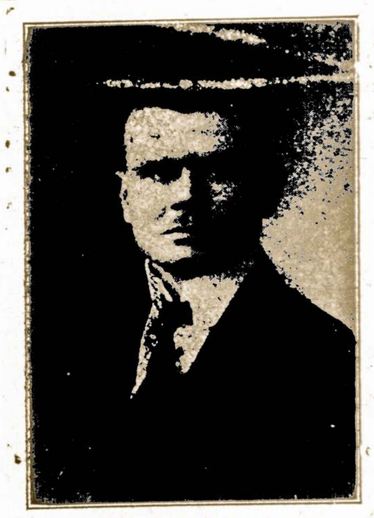

LADAS NATKEVIČIUS.

Indian Grove, New Haven, Conn.

Šis Išvažiavimas yra jaunesnis brolis S. L. A. Išvažiavimo ir anei biskelį neprastesnis: gali buti dar geresnis, kadangi iš politiško atžvilgio žiurint jau musų Conn. valstijos lietuviai yra prinokę ir politikai. Todėl gi dabar kaip tik ir laikas politikuoti. Taigi kas supranta ir žino A. L. T. S. politiką, tas turi atvažiuoti į virš minėtą parengimą ir drauge atsivežti 10 tų, kurie dar tik pradeda sapnuoti apie A. L. T. Sandarą. Rengėjai tikisi sulaukti gražių svečių butent: tik ką pribuvusių iš Lietuvos, tarpe ir gerb. svečias **Ladas Natkevičius,** kuris dar mus nušvies su savo įspudinga ir turininga jo kalba. Apart kalbų, tikimės turėti ant programo ir dainininkų: taigi, kaip matosi visko bus. Užtaigi prašoma visi lietuviai buti dalyviais virš rengiamo Išvažiavimo, kad musų svečiai pamatytų, jogei mes Amerikiečiai galime daug dar pasidarbuoti ir ištesėti dėl musų Tėvynės Lietuvos. Todėl Valio visi į rengiamąjį Išvažiavimą.

Užprašo IŠVAŽIAVIMO VALDYBA.

PASTABA. Bus įžanga apkainuota 10 centų, bet už tikietėlius įžangos bus duoti laimikiai.

Lietuviai Amerikoje

WATERBURY, CONN.

Naujiena, didelė Naujiena!

Rugp. 2 d. 48 Green Gates svetainėje buvo didelis teatras, kurį sulošė Rengimo Par. Komisijos "Artistai," kurių dalyvavo virš dvidešimts. Veikalas parašytas L. Sunų Draugijos, dviejų veiksmų. Rezisieriais buvo kunigas Valantiejus ir Bakšis.

Buvo sušauktas viešas susirinkimas liepos 31 d. apkalbėti apvaikščiojimą rugp. 6 d. Taip trumpu laiku negalima gauti atstovai iš visų draugijų, tad susirinkimas išrinko komisiją iš 20 žmonių, kuriems pavesta tvarkyti apvaikščiojimas. Daugelis draugijų laikė ekstra susirinkimus, ir visos pritarė apvaikščiojimui, net paskirdamos aukas išlaidoms. L. Sunų Dr. laišku pareiškia komisijai, kad sutinka dalyvauti apvaikščiojime ir yra paskirus iš iždo nuo $10.00 sulik $20.00 padengimui lėšų, bet stato išlygą, kad butų prašalinti iš R. P. K. tie nariai, kurie nėra pirkę L. L. P. BONŲ nei patys, nei jų šeimynos. Mat, L. Sunų Dr-ja yra pirkus net už $2,600.00 Pamini, kad nė V. Janušaitis generalis maršalas vedime, nė Buškus jo padėjėjas, nė Bendleris jų padėjėjas nėra pirkę boną. Ir daugiau yra tokių komisijoje, kurie nėra pirkę bonų. Jie visi yra klerikalų geri "veikėjai,' Laišką pabaigus skaityti, Pirm. klausia ar priimti, ar atmesti laiškas. Visi klerikalai suriko: atmesti! M. Krugelis, Bonų stoties iždininkas, ir sako, kad turim skaitytis su tokia Dr-ja, kuri yra pirkus Bonų už tiek pinigų. Krugeliui kalbant, "slekeriai," kurie nėra pirkę Bonų, tik trypia, daužosi, rėkia.

Toliaus kalba p. Laskevičius. Sako: mes nepriešingi, kad vestų parodą katalikai, tik mes norim, kad vestų tie žmonės, kurie turi boną. Sako, kun. Valantiejus turi boną, gali vesti parodą, kun. Bakšys turi boną, gali vadovauti.

Čia jau kilo giliausios scenos. Tas Buškus, 3 pėdų milžinas, tai po sėdyne lenda, tai vėl sėdasi, rėkia jis, Janušaitis, Bendleris ir kiti. Pabaigus Laskevičiui kalbėti, kun. Valantiejus pakilęs nuo sėdynės bėga į priešakį, maniau, kad jau griebs Laskevičių. Bet atbėgęs tik sušunka visas pajuodęs iš piktumo: "Vyrai! mes to tai jau jiems neužsileisim! to jau perdaug! eime namo!" Visi tuo nuo sėdynių sukilo eiti. Bet čia ir tarp jų iškyla lermas: vieni eiti, kiti baigt darbas. Ir baisiausias bruzdėjimas, riksmas.

Kuomet neišėjo lauk, tai pribėgę prie pirmininko Tereilos ir iždininko Krugelio puolasi kaip koki tigrai pasiilgę žmogienos. Ir netik tie akli jų fanatikai, bet ir patsai kun. Valantiejus pribėgęs prie M. Krugelio ir duoda taam žmogui į krutinę su kumščia. Kits vėla koks vytis, "nedakeptas dar", pribėgęs prie Krugelio, kuris sėdėjo už stalo, daužo stalą. Kiti iš piktumo sėdynes su kumščia daužo — sunku žiurint į tuos "ubagus" dvasioje, kaip jie yra sufanatizuoti ir svetimu protu gyvena.

Šiaip taip nusiraminus tam ergeliui, klerikalų tuščios puodynės pradėjo atvėsti, ir buvo pradedamas vėl vesti susirinkimas Bet kur tau — klerikalai vis dar urzgė ir "spyčius" drožė, kad jie nepasiduos "bedieviams". Janušaitis gązdino, kad jei jis bus prašalintas iš komit., jis kreipsis į miesto valdžią visai sulaikyti parodą.

Dabar, man rodos, turėtų buti aišku kiekvienam, kam rupi Lietuva ir jos likimas. Klerikalai visuomet rėkė, kad laisvamaniai, bedieviai, socialistai, neperka Bonų ir neremia Lietuvos ir t.p. Dabar gal matyti ir akliausias, kad klerikalai priešingi bonams. Patys klerikalai užstoja už "slekerius," "šeškus," kurie neturi bonų. Aišku, kiek jiems rupi.

Vaidylos Ainis.

PITTSBURGH, PA.

Pas mus Pittsburge labai žmonės kits kitą neužsikenčia, o tai dėl to, kad jų vadas, kun. Kazėnas taip mokina. Jeigu kas "Sandarą" nusiperka, tai nežino ką daryti.

Vienas musų draugas Sandarietis gyvena jų namuose, tai užpykus pasakė: aš tavo rakandus ar baldus už 15 dienų laukan išpiškįsiu. Tas grinorius manė nugązdįsiąs Sandarietį, bet tas žmogelis kaip sėdi, taip sėdi jau 1½ mėnesio. Anas vienas kokią 20 išvijo nuo kapinių su viena minuta, o jie jo vieno negali per pusantro mėnesio išvyti. Jie pinigus pila, bet žmogaus negali išvaryti. Mat jie užpyko, kam tas žmogus neina į bažnyčią pas juos, tai su agentu ir varliamušiais prikibo prie jo.

Vakar buvo susirinkimas Piliečių Kliubo, kurs turi pirkęs Lietuvos Laisvės P. Bonų už $700.00, tai visi nutarėm dovanoti nuošimtį — jau antri metai vis dovanojam.

Dabar biskį musų moterėlėms. Žinau, yra labai smarkių moterėlių, tai, moterėlės nepasigailėkit 25c. į mėnesį, prisirašykite prie Sandaros, pamatysite, kaip mes susivienysime ir kaip mes viską galėsime greitai nuveikti. Tariu širdingai ačiu, nes žinau, kad paklausysite manęs.

Sandarietis.

BRIDGEPORT, CONN.

Bridgeporto Lietuviai Apvaikščiojo pareiškimo Padėkavonės Dieną pripažinmo Lietuvos Respublikos nuo suvienytų Valstijų. Pareikšta padėka ir pagarba Amerikos valdžiai už pripažinimą Lietuvos, kas pavyko atlikti be srovinio skaldymosi, kaip kad matyti spaudoje iš kitų kolionijų. Beveik visur tame klausime iškilo srovinis užsispyrimas, bet musų kolionijoj dar kolkas tarpe srovių šventa santaika viešpatauja, Lietuvos rėmimo valstybiniai reikalai atliekama bendrai.

Taigi ir šis tėvynės rėmimo darbas atliktas bendrai. Vietinės L. L. P. Stoties pasidarbavimu likos išrinkta ir įgaliota komisija surengimui viešo lietuvių susirinkimo iš sekančių asmenų: J. Dulbis, A. Sapiega, J. Baltušnikas, A. Valečkis, ir V. Belinskas, kurie ir surengė paminėjimo vakarą, rugpiučio 12 d., 1922. Programas atliktas šiaip:

1) Gerb. klebonas Pankus atidaro vakarą 8:30 val. paaiškindamas trumpai susirinkimo tikslą, ir perstato vakaro vedėją A. Valečkį. 2) Jurgio papar. choras, vadovaujant S. Railiui padainavo Amerikos Himną. 3) Kalbėjo anglas advokatas J. Devine, trumpai nupiešdamas visasvietinę karę, jos pradžią ir pabaigą, per ką ir mažosios tautos išgauna savivaldą. 4) P-lė Albina Žaliaduoniutė padainavo solo "Kur Josi?" 5) Kalbėjo net trijuose atvėjuose advokatas A. J. Mileris iš Worcester, Mass. Jis daug kalbėjo, kai kuriais sąkiniais prijuokino publiką, bet svarbaus mažai ką pasakė. 6) Pagamintos padėkos rezoliucijos S. V. Valdžiai už pripažinimą Lietuvos, perskaitytos anglų ir lietuvių kalboj, likos priimtos publikos atsistojimu. 7) Parinkta aukų Lietuvos kariuomenei — surinkta $61.02, padengus rengimo lėšas, bus pasiųsta Lietuvos Kariuomenei Vilniaus Gynimo reikalams.

Turiu už garbę pastebėti, kad susirinkusi publika užsilaikė ramiai ir susirinkimas atliktas pasekmingai.

Susirinkimo Raštininkas.

CHICAGO, ILL.

Rugp. 5 d. susituokė Amerikos lietuviams gerai žinoma giesmininkė panelė Salomėja Staniuliutė su daktaru Cherey (Černausku). Kadangi p-lė S. Staniuliutė yra užsitarnavusi už malonų ir padorų gyvenimą pagarbos tarpe lietuvių, kuom ir Dr. Cherry neatsilikęs, tai chicagiečiai jaunai ir energingai porai linki geriausios ateities. Šliubinės ceremonijos civilės.

Pripažinus Lietuvą de jure Amerikos valdžiai, Chicagiečiai rengiasi prie padiekos — nežinau kam?, tur but vieni Amerikos valdžiai, kiti Čarneckiui.

Perkuno Išpažintojas.

BALTIMORE, MD.

Rugpiučio 4 d. buvo Baltimorės lietuvių Tautiško Knygyno administracijos susirinkimas. Buvo tuom svarbus, kad su šiuo susirinkimu knygynas įsigijo naujus rakandus, kaip tai: spintą knygoms susidėti už $225.00, skabnį (deską) knygiui $37.50, skabnį skaitytojams už $27.50, 13 kedžių (krėslų) $87.75 — viso už $377.75. Dabar Baltimorės lietuvių tautiško knygyno turtas yra toks: knygų yra 905 egz. vertės $549.93. Rakandai $377.-75, pinigų banke $400.00 ir 4 šėrai Sv. Budavojimo B-vės, kuriuos aukojo Liet. Balandžių Draugystė $100.00; visas knygyno turtas $1427.68. Prie knygyno palaikymo prisideda su metine auka šios draugijos: D. L. K. Keistučio $15.00; Lietuvių A. A. Kliubas $15.00; D. L. K. Mindaugio $10.00; L. Demokratų Kliubas $10.00; D. L. K. Vytauto (katalikiška) $6.00; D. L. K. Vytauto (tautiška) $5.00; Šv. Jurgio Kareivių $5.00; Šv. Kazio $5.00 ir L. Kriaučių Unija $5.00. Liet. Balandžio Draugystė aukojo šėrais 1000.00, kitos mažesnės draugijėlės bei kuopelės, ypač progresyvės, negalėdamos prisidėti su pinigais, aukojo knygomis. Pereitus metus yra paaukoję 212 egz. knygų vertės $71.16.

Į Knygyną pareina visi pažangesnieji lietuvių laikraščiai išskyrus Brooklyno "Laisvę," iš klerikalų pareina "Draugas". Knygynas užlaiko ir visų laikraščių agenturą ir pardavinėja pavieniais numeriais, iš ko knygius susidaro sau algą.

Taigi, Baltimoriečiai gali pasididžiuoti netik savo gražiu Tautišku Namu, kurį pereitus metus įsigijo, ir kuris kainuoja apie $200,000, bet sykiu ir tokia apšvietos įstaiga, kaip Tautiškas Knygynas. Knygynas nuo pat užgimimo per 18 metų pergyveno labai daug sunkaus laiko iki išaugo į didelę apšvietos įstaigą. Bet dabar persikėlus į lietuvių naują svetainę, knygynui vėl gręsia sunkųs laikai, t. y. brangi nuoma už kambarį, už kurį reikia mokėti $25.00 menesinės. Ir jeigu Baltimorės lietuvių visuomenė, kuriai priklauso ta apšvietos įstaiga, nekreips į tai rimtos atydos ir neparems knygyno parengimais (knygynas iš parengimų tik ir užsilaiko), tai knygynas negalės užsilaikyti mokėdamas tokią augštą nuomą už kambarį. Į tai turėtų kreipti rimtą atydą Baltimorės lietuvių visuomenė sykiu ir Sv. Budav. B-vė ir turėtų, jeigu jau nevisai veltu. suteikti knygynui kambarį, tai bent nors už pusę nuomos, kokią dabar knygynas moka.

Taip, Baltimoriečiai, rimtai apmąstykime, kad musų per 18 metų triusu išauginta didelė apšvietos įstaiga vėl nesulauktų sunkių laikų.

Petras P. Jaras.

A. V-čius.

Visuotinas Šaulių Burių Atstovų Suvažiavimas

KAUNE, 1922 M. BIRŽELIO MĖN. 29 D. — LIEPOS 3 DIENĄ.

(Tąsa.)

Šis suvažiavimas galėtų aiškiai nusistatyti, kad Kr. Aps. M. šiuo reikalu pasiulytų instrukciją dėl ginklų saugojimo ir vartojimo. Ją galima butų įdėti statutan. Tada visai aišku butu. Siulo prašyti Kr. Aps. M-ją, kad tuojau suvažiavimui patiektų to reikalo instrukciją.

"Trimito" Redaktorius A. Brušas, kalbėdamas iš tribunos, pažymi, kad Šaulių Sąjungai, per 3 metus tiek daug pasidarbavusiai Tėvynės nuo išorinių priešų apgynime ir vidujinės tvarkos palaikyme, dabar lyg statoma klausimas žut ar but, reiškiama lyg nepasitikėjimas turėti ginklą. Politinės partijos žada į jas įstojusiems tai žemės duoti, kaip ordinarijas padininti, tai kitų gerybių. O ką žada Šaulių Sąjunga savo nariams? — Ji siulo įsigyti ginklą ir išmokti jį vartoti, ji sako savo nariams: drauge, kada užstos Tėvynei pavojus, tau teks nemiegoti, vargas vargti, alkį kentėti, kovoti su priešininkais; už tai gal buti neteksi sveikatos ir net gyvybės. O visgi nė viena politinė partija nėra sutraukusi į savo eiles tiek daug narių, kiek šiandien Šaulių Sąjunga turi. Čia reiškiasi musų tautos apsisaugojimo ir gelbėjimosi jausmas; reiškiasi pasiryžimas gintis nuo užpuolikų. Ginklavimosi noras — nėra imperijalistinis ženklas, tik taikos ir ramybės troškimas, nes visi suprantame, kad dabartiniu momentu tik tas ramiai gyvena, kas tvirtai ginklą rankose laiko. Kalbėtojas sakosi esąs tvirtai įsitikinęs, kad atėmus iš šaulių ginklus, tuojau Sąjunga liktų beprasmė ir iširtų. Negalima esą kulturiniais, sporto, blaivybės ir kitais gražiais uždaviniais suburti tokią daugybę įvairių pažiurų žmonių į vieną milžinišką organizaciją. Negalima įtarti, kad Kr. Aps. M-ja reikštų nepasitikėjimą šauliams, nes ji žino jų sudėtį. Negalima taip pat tikėti, kad Kr. Aps. M-ja butų perdaug optimistiniai nusistačiusi ir kad todėl laikytų Lietuvos taikai pavojų praėjusį esant. Tariamojo šauliams nepasitikėjimo priežasčių reikią jieškoti pačios Sąjungos susitvarkyme. Greičiausiai tos priežastys busią minėtoje netvarkoje, kuri buvo netolimoje praeityje, kada šauliai veikė fronte, o viduje šalies dažnai ėmės administracijos pareigų, nors prie to juos vertė aplinkybės. Sustatant statutą siulo laikytis St. Seimo priimto įstatymo, neatsižvelgiant į jokius naujus projektus, kol tuo įstatymu vadovaujantis negyventa, tol nėra jokio pamato įtarti įstatymą netinkamu esant. Kitas suvažiavimas galės statutą pertaisyti sulyg naujo įstatymo, jei bus Seimo kitoks priimtas. Dėl Sąjungos priklausomybės kalba, kad karinio pobudžio organizacija negali buti visai nepriklausoma. Karinio pasiruošimo ir veikimo, o taip pat ginklų vartojimo atžvilgiu Sąjunga turi buti artimoje Kr. Aps. M-jos kontrolėje ir vaduotis jos nurodymais bei instrukcijomis. Kituose darbuose turi veikti savystoviai, kad galėtų reikštis laisva narių iniciatyva. Kalbėtojui pritariama triukšmingu plojimu.

Dar keliems atstovams išsitarus posėdis baigiamas.

Atstovai eina karo muzėjun. Juos pasitinka ir priima muzėjaus globėjas gen. Nagevičius. Pats generolas išrodinėja ir paaiškina visus paveikslus - eksponatus. Atstovai turėjo laimę pamatyti musų Krašto Nepriklausomybės Istoriją.

Toliau, Muzėjaus rumuose buvo surengtas mažas, bet simpatingas koncertas žymesniems musų operos dalyviams dalyvaujant.

Čia dar suvažiavimo atstovus pasveikina vyriausias kariuomenės vadas pulkininkas Stanaitis.

Gale, 20 val. vakaro, orkestrui griežiant, nuimta nuo bokšto valstybės vėliava.

Muzėjaus aplankymas gerokai sužadino apsilankiusius. Kits atstovas tik pirmą kart turėjo laimę pamatyti tą brangųjį musų tautos ir valstybės turtą. Ir kas gali aprašyti tuos visus Muzėjaus turtus, kurie piešia musų Nepriklausomybės įstoriją? Tai yra ta vieta, kuri pažadina lietuvį prie savo krašto meilės.

I-VII. pradedama svarstyti statutas papunkčiai. Pirmieji 4 paragrafai paimami su nežymiomis pataisomis. Svarstant 5 paragrafą, kur numatomas Šaulių Sąjungos darbas taikos ir karo metu prasideda gyvi ginčai.

Imama žodį Kr. Aps. M-jos vice-ministeris kap. Papečkis. Ilgoje kalboje paliečia valstybės kurimosi pradžią, kada griebėsi už ginklo kas tik galėjo ir kiekvienas buvo sveikinamas. Tada buvo pilnas pritarimas partizanų burių organizavimui. Praėjus bolševikų, bermontininkų, peovakų ir lenkų puolimo metui, užstojus ramesniam laikui, Šaulių Sąjunga turinti pakeisti savo darbuotės vairą daugiaus į kulturinį darbą. Nupiešia, nors dar svajojamą, ateities vaizdą, kada prie Lietuvos bus prijungtos jos atskiros dalys Vilniaus ir Klaipėdos kraštai, sienos su kaimynais bus tiksliai nustatytos ir pripažintos. Man, kaipo kariui, —sako kalbėtojas, — kaip ir kiekvienam tikram lietuviui, tai nėra svajonės vaizdas, tai yra— taip ir turi buti. Tada Sąjunga turėtų tapti didelė pilietinio auklėjimo mokykla, kaip sielos taip ir kuno žvilgsniu. Kad patikrinus tautai ramų gyvenimą ir kulturos kilimą, reikalinga ginkluota pajiega. Toji pajiega gali buti tik vienos rankos vadovaujama. Iš vice-ministerio kalbos paaiškėja Kr. Ap. M-jos nusistatymas, kad Šaulių Sąjunga turi buti, arba visai nepriklausoma pilietinė organizacija be ginklo arba suvalstybinta ir Kr. Aps. M-jos valdoma. Svarstant statutą gerb. kalbėtojas suvažiavimui pataria tai turėti omenyje. Reiškia nuomonę, kad Sąjungai butų tikslingiau likti visai nepriklausoma pilietinė organizacija.

Statuto svarstymas tęsėsi ir visą liepos 2 dieną. Priimama naujas "nerikių" pavadinimas "saugais." Teismai paliekami tik skyrių Teismai ir vyriausias Teismas prie centro. Centro bendradarbių burys panaikinama. Ginklų klausimas vėl sukelia karštų ginčų. Visi kalbėtojai pasisako, kad jokiu budu dabartiniu laiku negalima daryti rimtų atmainų ginklų klausime. Priima paragrafą, kad šauliams rikiams, mokantiems su ginklu tinkamai apsieiti, burio vadas savo nuožiura ir atsakomybe gali duoti šautuvą laikyti ir namie.

Taip ir pabaigiama svarstyti visas Sąjungos statutas. Apskritai tariant, nežymios jo projekto dalys yra atmesta. Laike pertraukos atvyksta St. Seimo vicepirm. d-ras Staugaitis ir sveikina St. Seimo soc.-liaud. ir Valstiečių Sąjungos frakciją ir soc. liaud. Centro Komiteto vardu. Trumpoje gyvoje kalboje paminėjo Šaulių darbus. Krašto gynimo reikale ir palinkėjo geriausios kloties atlikti užduočių suvažiavime.

Redakcinei komisijai buvo pavesta sustatyti sveikinimų tekstus Lietuvos kariuomenei, St. Seimui, Amerikos lietuviams, taip gausiai parėmusiems Šaulių Sąjungą lėšomis ir užuojauta, taip pat Vilniaus ir Klaipėdos krašto lietuviams. Redakcinė komisija dabar patiekė sveikinimų tekstus, kurie buvo prezidiumui pavesta kam reikalinga pasiųsti.

Amerikos lietuviams pasiųsta trumpa telegrama, kurioje reiškiama gilios padėkos už suteiktą paramą ir sveikinimas. Be to, busimai C. V. pavesta pasiųsti Amerikos lietuviams suvažiavimo fotografiją su atatinkamu laišku.

St. Seimui, kariuomenei ir Kr-Aps. M-riui pasiųsta tokie sveikinimai.

Lietuvos Steigiamojo Seimo Pirmininkui.

Visuotinasai Lietuvos Šaulių Sąjungos burių atstovų suvažiavimas, susirinkęs laikinojoje sostinėje, birželio mėn. 29 d., širdingai sveikina vyriausią Lietuvos krašto šeimininką Steigiamąjį Seimą.

Suvažiavimas reiškia giliausios padėkos Steigiamajam Seimui už tą globą, kuri pasireiškė išleidime įstatymo apie Šaulių Sąjungą.

Suvažiavimas tvirtai yra įsitikinęs, kad ir toliau seimui globojant, Sąjunga galės ir toliau vystytis, kaipo galinga tautos ginkluota pajiega, kuri bus didelė pagalba musų narsiai kariuomenei.

Suvažiavimo presidiumas:
Pirm. **R. Skipitis,**
Vice-pirm. St. Šakelė-Puišys ir D-ras Vaiciuška.
Sekret. **M. Mazuika.**

Ponui Krašto Apsaugos Ministeriui.

Lietuvos Šaulių Sąjungos burių ir skyrių atstovų visuotinas suvažiavimas, visų Lietuvos Šaulių vardu, nuolankiai prašo Tamstą Ponas Ministeri, perduoti Lietuvos karžygiams — kariuomenei karštą brolišką pasveikinimą.

Jusų vargu ir krauju yra pirkta musų brangios Tėvynės laisvė. Už jusų tvirtų pečių Lietuvos piliečiai, jusų broliai ir sesės, tėvai ir vaikai, turi galimybės ramiai gyventi.

Mes Lietuvos Šaulių atstovai, birželio mėn. 29 d. iš visų Lietuvos kampų suvažiavę Kaunan, susirinkome apsvarstyti, kaip turime geriau susiorganizuoti, kad galėtume jums padėti sunkiame Tėvynės gynimo darbe.

Mes dėsim pastangų, kad jusų iškovota laisvė nebutų teršiama musų vidaus priešininkų. Musų jaunieji ruošėsi buti gerais Tėvynės gynėjais, kad atėjus laikui stotų kariuomenėn ir pamainę jus, butų verti garbingo Lietuvos kario vardo, kurį jus dabar nešiojate. Musų senesnieji, jau atitarnavę ir nepašauktieji, taipogi ir moters, ruošėsi reikalui atėjus prisidėti prie gynimo darbo. Tie, kurie bus pašaukti į kariuomenės eiles, o nepašauktieji namie, tvarkos dabojant, kariuomenei maistą gaminant ir dirbant visus kitus gynimui reikalingus darbus.

Mes visi esame darbu užimti žmonės ir ruošiamąjį darbą dirbame ir dirbsime vietose liuoslaikiais, mažindami kiek galint poilsio valandėles,

Turėdami tokį tikslą, dar kartą sveikiname jus, mus gynėjai, prašome mus mylėti taip, kaip mylime jus.

Te nesuardo musų vienybės kokie priešininkų šmeižtai.

Vienybė—Galybė.

Valio musų didžiavyrių kariuomenė.

(tie patys.)

Ponui Krašto Apsaugos Ministeriui.

Joninių naktį, iš š. m. birželio m. 23 ir 24 d., Kaune Šaulių gegužinėje, šauliai buvo užpulti bolševikuojančių streikininkų, lenkų agitatoriams vadovaujant.

(Bus daugiau)

T. M. D. Reikalai.

Visus raštus, korespondencijas ir straipsnius TMD. reikalais reikia sųsti redaktoriaus V. Širvydo, 193 Grand St., Brooklyn, N. Y. vardu ir adresu.

BIBLIOGRAFIJA.

Geologijos ir Mineraologijos vadovėlis. —Sutaisė J. Kriščiunas. Augštesniųjų Mokyklų Kursas. 1921.

Tai viena iš knygučių-vadovėlių, kurias Lietuvos inteligentai-mokytojai pagamino, kad patenkinus atbudusios Lietuvos mokyklas. Medžiaga imta iš rusiškų šaltinių. Ji apkalba paprastą geologijos medžiagą, kuri randama visuose vadovėliuose. Anglų kalboje tik tos medžiagos 500—1000 puslapių, kuomet lietuviai neįstengia kol-kas pagaminti nieko daugiau 146 puslapių.

Pradedama nuo to kaip žemė atsirado, ir koks jos pavydalas. Paskui kalbama apie agentus-veikėjus, kurie jos paviršį keičia ir padaro tokiu, kokiu mes matome. Ant galo, trumpai aptariama istorinė geologija, tai yra žemės amžius ir kas ant jos nutiko nuo jos atsiradimo laiko. Paskutinėje daly, kalbama apie mineralogija, arba sudėtį ir strukturas tų kristolų, iš kurių žemės akmenai susideda.

Kadangi knyga skirta mokykloms, tai paprastas žmogus mažai iš jos pasinaudotų, nes ji bėgalo trumpa tokiam dideliam mokslui kai geologija ir mineralogija ir todėl žmogus, kuris neturi ko pasiklausti, ją skaitytų sunkokai. Bet visgi žinių iš jos pasemtų.

TMD. yra išleidusi toje šakoje dvi knygas: "Geologiją", parašytą anglo prof. Archibaldo Geikie, vieno iš įžymiausių Europos geologų. Ji turi puslapių 144 ir kainuoja 25 centus. Bet ji tik vieną geologijos dalį apkalba, būtent akmenų rušis ir žemės plutos judėjimus. Kitas veikalas yra "Žemės Istorija," kurios kaina 10c. V.

RAPORTAS TĖVYNĖS MYLĖTOJŲ DRAUGIJOS KNYGŲ PERŽIURĖJIMO KOMISIJOS NUO LIEPOS 1, 1920 IKI LIEPOS 1 d., 1922 m.

Įplaukos:

Narių mokestis	$1814.62
Įst. naujų narių	48.25
Už parduotus ženklelius	12.00
Už parduotas knygas	262.85
Auku priimta įvairiems reikalams	235.41
Už organą	2.50
Nuošimčių	206.23
Ramanausko palikti pinigai	699.00
Neparduoti ženkleliai	45.00
Viso įeigų buvo	$3,325.86
Liepos 1 d., 1920 m. visas turtas	4,068.46
Viso įneigų	7,394.32
Nuo liepos 1 d., 1920 iki 1922 m. išmokėta	3,988.32
Liepos 1, 1922 turto yra	$3,406.00

Peržiurėję knygas Centro kasieriaus ir sekretoriaus įneigų ir išeigų atradome viską tvarkoje ir kasieriaus knygose atradome 60 centų daugiau negu pas Centro sekretoriaus knygose. Pinigai dar esanti dalinasi sekančiai:

Gelež. kapitalas	$1,659.70
Bėgančių reik. fonde	701.30
Suv. Valst. Bonai	1,000.00
Neparduotų TMD. žekl.	45.00
Pridedant pas kasierių rastus	.60
Viso turto T. M. D.	3,406.60

Pinigai yra sudėti Baltic States Bank.

Komisija:

Julė M. Baltrukoniutė,
J. M. Danielius,
P. A. Račkauskas.

DĖLEI ŠERNO RAŠTŲ NEIŠLEIDIMO.

Tame klausime po TMD. Seimo kilo nekuriuose nariuose nepatenkinimas, taigi čia pridedu TMD. nariams paaiškinimą, kuris rašyta čia minimai ypatai:

Pil. J. Skinderiui,
534 N. 7-th Street,
Clinton, Ind.

Gerbiamasis Tamista:

Šiandien pateko man Tamistos rašytas Dr. Graičiunui laiškas TMD. reikale ir neišleidime Šerno raštų. Kadangi Tamista klaidingai nekuriuos dalykus persistatai, Dr. Graičiunas matė reikalingu tą laišką prisiųsti man, kaipo TMD. Pirmininkui, ir štai aš bandysiu Tamistai dalyką nušviesti.

Nesmagu girdėti Tamistą vadinant TMD. Seimo nutarimus netikusiais dėl atidėjimo Šerno raštų. Šerno raštų išleidimas prieš save turi tokias kliutis, kurių nei geriausi musų spaudos dalykų žinovai-ekspertai Seime negalėjo išrišti ir tik tada pareiškė, kad Šerno raštai negalima dabar imti leisti.

Pirm visko prašyčiau Jusų visos kuopos šį laišką persvarstyti, ir štai imuosi paaiškinimo. Tas taipgi palengvins upą ir kitų TMD. narių prieš Seimo nutarimus.

Pirmiausia, Šerno raštų nėra jokių, kurie nėra išleista knygose. Viską, ką jis parašė senose dienose tas atspausdinta. Viskas atspausdinta, taipgi, yra knygose, kurios vienos spaustuvės ir apsaugotos įstatymišku uždraudimu jas perspausdinti. Nes išeina, tų knygų yra užtektinai, kiekvienas Amerikoj gyvenantis Lietuvis gali jų pirkti, o jeigu TMD. paima, išleidžia tuos pačius veikalus savo nariams išdalinimui, tada pirmutinis leidėjas turi savo knygas mesti ar deginti. Bet tokiam nuostoliui leidėjai Amerikoje apsisaugoję.

Tik šitas dalykas turėtų atversti jusų ir jusų kuopos pablogėjusį upą prieš TMD. Nei valdyba, nei Seimo delegatai nenori įtraukti Draugiją į bėdą, nes tuos pačius raštus perspausdinant, senieji leidėjai gali patraukti TMD. atsakomybėn.

Sutvirtinkite dvasioje savo narius visi tie musų veikėjai, kurie buvote pasipiktinę ant TMD. Seimo už Šerno raštų atidėjimą. Jei mes norime pašelpti Šerną, geriaus jį pašelpsime duodami daugiau aukų, o ne spausdindami jo raštus, kuriuos mums paskui valdžia uždraus nariams dalinti ir platinti.

K. S. Karpavičius.

AR UŽRAŠEI "SANDARĄ" SAVO GIMINEI Į LIETUVĄ, JEI NE, TAI KODEL NE?

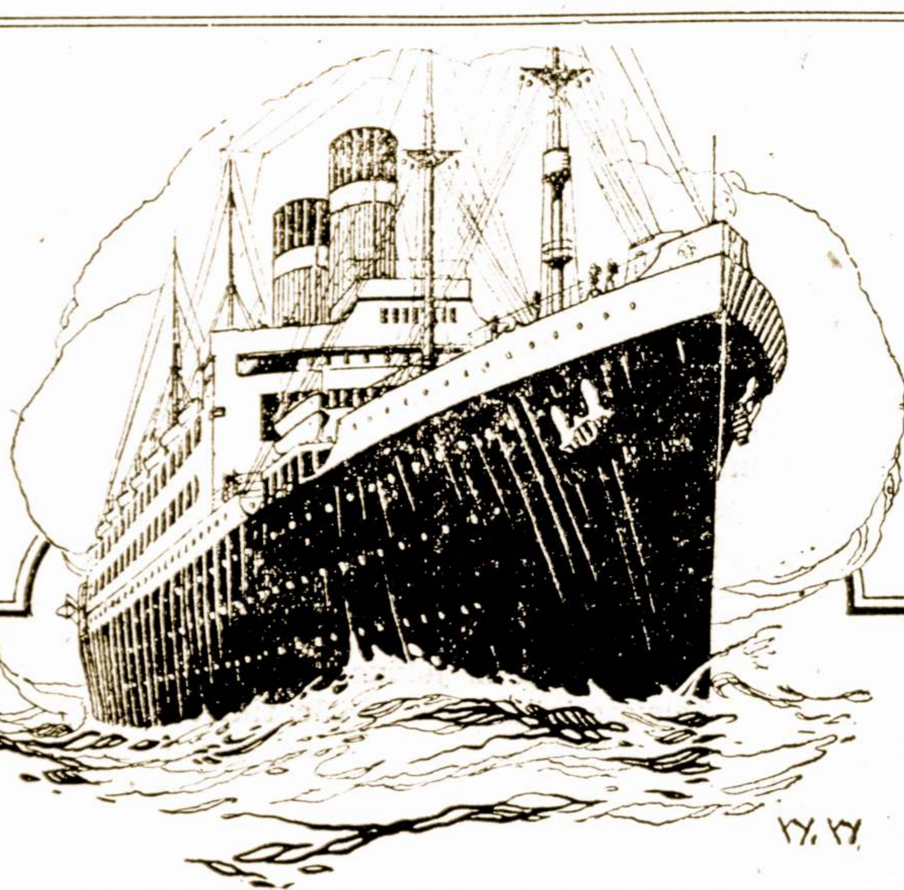

AR KELIAUJATE Į SENĄJĄ TĖVYNĘ?
Reikalaukit šitos dykai duodamos knygelės.

Ji yra parašyta tamstos kalboje ir lengvai suprantama. Gausi tamsta taip pat visokių informacijų apie UNITED STATES LINES laivus. Kokia kliasa nekeliautum, pirma, antra, ar trečia, visados busi patenkintas, gausi gerą, gražų patarnavimą.

Trečios kliasos pasažieriams duodama kambariai su 2, 4 ir 6 lovom. Atskiri kambariai duodami keliaujantiems su šeimynomis. Maistas yra geriausios rušies, ir jo duodama užtektinai.

Atkeliaujantiems Laivakortės

Jei norite parsitraukti savo gimines iš Senosios Tėvynės, apmokėk jųjų kelionę per UNITED STATES LINES. Užtikrink jiems gerą patarnavimą, patogumus—tegul jie keliauja po **Žvaigždėtos Vėliavos Globa**

Reikalauk DYKAI knygelės

Atsiųsk, iškirpęs, žemiau padėtąjį kuponą ir gausi musų valdžios autiritinę knygutę apie pasus, kelionę, mokesnius nuo pelno ir tt. Ji nieko tamstai nekainuos, bet gausi informacijų apie musų gražius laivus. Siųsk šitą blankutę tuojaus.

Informacijų apie laivų išplaukimą ir laivakortes reikalaukite adresuodami:

UNITED STATES LINES
Moore and McCormick, Inc., Roosevelt Steamship Co., Inc.
45 Broadway, New York City

U. S. SHIPPING BOARD
Passenger Dept. 684 H2
45 Broadway, New York.

INFORMACIJŲ BLANKA
U.S.Shipping Board Passenger Dept. 684 H2
45 Broadway, New York City
Meldžiu atsiųsti man dykai knygutę apie kelionės faktus. Taip pat ir pilnas infor. apie U.S. Lines laivus į Europą, iš Europos.
Vardas- pavardė ....
Adresas ....

KURIE NORITE ATSIVEŽTI IŠ LIETUVOS SAVO GIMINES ARBA KELIAUDAMI Į LIETUVĄ TURĖTI GERĄ KELIONĘ, NELAUKITE NIEKO, TAI KLAUSKITE INFORMACIJŲ Į LAIVAKORČIŲ SKYRIŲ

BALTIC STATES FINANCE CORP.
357 Broadway, So. Boston, Mass.

"Lietuvos Ukininko" KAENDORIUS Kaina 25c.
GALIMA GAUTI SANDAROS ADMINISTRACIJOJE.

Net ir kudikiai pastebi!

Ir yra taip lengva visiškai iš galvos pašalinti pleiskanas. Tik kelis kartus panaudojus

Ruffles

tą pleiskanų mirtinąjį priešą—ir jusų galvos oda bus taip tyra, kaip kudikio ir *Ruffles* pagelbės jums visuomet ją tokia užlaikyti. Švari galvos oda užlaiko plaukus puikiais—pleiskanos tuojaus sunaikina juos.
Nusipirkite bonką *Ruffles* savo aptiekoje šiandie už 65c., arba prisiųskite 75c. pašto ženkleliais tiesiai į labaratoriją.
F. AD. RICHTER & CO.
104-114 So. 4th St. Brooklyn, N. Y.

DAINOS

Išėjo iš spaudos 70 dainų. Kaina vienos knygos 1 dol. 50 centų. Šioji dainų knyga talpina dainas, daugumoje, keturių maišytų balsų, chorams ar kvartetams. Tame skaičiuje yra apie 30 dainų, kurios geriausiai pritiks jaunuomenei—mokykloms. Dalis dainų sutaisyta vien vyrų balsams ar vien moterų. Aiškumo dėlei, knygos pradžioje, įtalpoje paaiškinta kurios dainos, kuriems balsams pritaikyntos. Atiduodama chorams papiginta kaina, jeigu choras ima nemažiau 20 knygų vienu kartu. Už 20 knygų — 25 dol. ....
M. PETRAUSKAS, 769 Broadway, So. Boston, Mass.

SKAITYKITE "DIRVĄ"

"DIRVA" YRA PIGIAUSIAS IŠ DIDŽIŲJŲ (8 PUSL.) SAVAITINIŲ LAIKRAŠČIŲ!!!

Suv. Valstijose metams	$2.00
Pusei metų	$1.00
Kanadoje metams	$2.50
Pusei metų	$1.25
Lietuvoje ir kitur metams	$3.00
Pusei metų	$1.50

Reikalaukit kopijos pažiurėjimui — siunčiama visiems dovanai. Reikalaukit "Dirvos" Katalogų.
"DIRVA"
7907 Superior Ave., Cleveland, Ohio.

Lietuviška Aptieka

Jeigu norite teisingų vaistų ir nužemintom kainom, tai visada eikite ant 100 Salem St., kur rasite visokių Amerikos vaistų ir Europiškų ir visokių lietuviškų šaknų.

Mes laikome užtikrintas gyduoles nuo visokių ligų, kaip tai: nuo galvos skaudėjimo, nuo užsenėjusio reumatizmo, nuo nusilpnėjimo strėnų, kraujo valimui, nuo uždegimo plaučių, nuo kosulio ir visokių kitų ligų. Taipgi turime nuo visokių slaptingų ligų ir geriausius patarimus suteikiame, nuo patrukimo del vyrų ir moterų. Atsiminkite, jeigu pirksite pas mus, sučėdysite pinigus ir sveikatą. Ateikite visada pas mus, o mes jums patarnausime kuogeriausiai. Pašaukiame geriausius daktarus per telefoną visai uždyką.

H. CABITT.
100 SALEM STREET, BOSTON, MASS.

SUSIVIENIJIMAS LIET. AMERIKOJ

DIDŽIAUSIA LIETUVIŲ APDRAUDOS IR PAŠALPOS ORGANIZACIJA SUVIENYTOSE VALSTIJOSE, KURIOS TURTAS ARTI $400,000.00.

Nuo susiorganizavimo iki šiam laikui išmokėta $248,587.80 pomirtinių. Pašalpų išmokėta $247,687.15.

SLA. kuopos randasi visuose didesniuose miestuose. Nariai priimami nuo 18 iki 50 m. amžiaus. Visi nariai gauna laikraštį "Tėvynę" dovanai. ir taipgi gauna SLA. išleistas knygas už pusę kainos.

Pomirtinės skyriai — $150, 300, 600 ir 1,000.
Pašalpos skyriai — $6.00, 9.00, ir 12.00 į sąvaitę.

Dėl platesnių informacijų kreipkitės šiuo adresu:

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA
307 W. 30-th Street, New York, N. Y.

NAUJIENOS

"NAUJIENOS" yra didžiausias lietuvių dienraštis pasaulyje, ne tik iš dydžio, bet labiausia iš turinio. "Naujienos" nėra vieno žmogaus padaru, bet tikras visuomeninis organas, kuriame atspindi nuomonės, sauprotavimai, geismai, patarimai, išmintis visų žymiausiujų lietuvių veikėjų, darbuotojų, politikų, poetų, mokytojų, mokslininkų ir biznierių. Skaityti "Naujienas," tai reiškia turėti prieš save atspindį visko, kas yra geriausia lietuvių tarpe.

Lietuvos žmonės irgi myli skaityti "Naujienas." Užprenumeruokite jiems.

"Naujienos" kainuoja metams Amerikoje $7.00, Lietuvoje $8.00.

Jei dar kas nėra matęs "Naujienų" prisiųskit reikalavimą, mes pasiųsime 2 kopijas DYKAI.

NAUJIENOS
Del savo naudos ir garbės skaitykit "Naujienas."
1739 S. Halsted St., Chicago, Ill.

EKSKURSIJA KAS SUBATĄ
Į Kauną $107.60; Liepojun $107 ir $5.00 war tax
Iš Kauno ir Liepojaus į New Yorką $106 ir $8.00 head tax.
PINIGŲ SIUNTIMAS LIETUVON.
Amerikos Doleriais ir Auksinais žemjausiu dienos kursu.
Pinigus Lietuvoj gauna arčiausiame pašte laike 25-30 dienų.
P. MIKOLAINIS
53 Hudson Ave, Brooklyn, N.Y.

"111" Cigaretai

Jie yra GERI!
Pirk šiuos cigaretus ir sučėdyk pinigus. **10¢**

Darbininko Draugas
PAIN-EXPELLER
Vaizbaženklis užreg. S. V. Pat. Ofise.
Garsus per daugiau kaip 50 metų.
Tėmyk Įkaro (Anchor) Vaizbaženklį.

PR. ŽIVATAS.
Parduodu laivakortes, geriausių laivų kompanijų. Perku ir parduodu namus ir farmas (Real Estate). Apdraudžiu nuo ugnies namus, automobilius ir tt.
OFISO ADRESAS:
1836 N. Main St., Scranton, Pa.

Dr. Paul J. Jakmauh
(Jakimavičius)
Priėmimo valandos: nuo 2 iki 3 val. po pietų ir nuo 7 iki 8 val. vakare.
509 Broadway, Kampas G St.,
So. Boston, Mass.
Telephone South Boston 502

Dickinson 3995 M.
Dr. Ignotas Stankus
1210 S. Broad St., Philadelphia, Pa.
Lietuvis Daktaras ir Chirurgas.

Valandos:	Nuo 9	iki	10	A. M.
	" 3	"	5	P. M.
	" 7	"	8	P. M.
Nedeliomis	" 10	"	3	P. M.

Išegzaminuojam akis ir pritaikom akinius.
H.S. Stone O.D.
Akiu Specijalistas
399a Broadway,
Tarpe E ir F gatvių. South Boston.

Tel. So. Boston 270.
DR. JOHN MacDONNELL, M. D.
Galima susikalbėti ir lietuviškai
Ofiso valandos:
Rytais iki 9 val.
Po pietų 1 iki 3
Vakarais 6 iki 9.
536 Broadway, So. Boston.

Dr. Tessmer
DENTISTAS
306 Main St., Worcester, Mass
viršui "Iver Johnson" kautuvė
Patyręs dentistas, prieinamos kainos. Atdara subatomis po pietų. Nedėliomis pagal sutartį. Telephonas Park 3310

IMPERFECT IN ORIGINAL

Vietos žinios.

KLAIDOS PATAISYMAS.

„Darbininko" 92 No. tulas Vienas iš Minios rašo, kad jam keista atrodė, kad p. Petrauskas manifestacijai parinko netikusias dainas. Tamista darai pastabų ir priekaištą komp. M. Petrauskui visai nepamatuotai. Tamista panorėjai, kad dainuota butų "Lietuviais mes esame gimę" ir "Jau Lietuva kelias." Ir aš toms dainoms nesu priešingas, tik reikia žinoti, kur jos tikka. Dainos buvo parinktos tokios, kurios gerai skambėtų ir tinkamos lauke dainuoti. "Lietuviais mes esame gimę" — sode nevieta tai dainai, nes prie jos reikia piamo. "Jau kelias Lietuva" ir netinkama sode, nes ten tik dainuoja daugiausia vienas balsas, kiti daugiausia tyli negu dainuoja. Visas Tamistos noras nebuvo galima išpildyti, nes viršminėtos dainos tik tinka Salėje, bet ne lauke. Atrodo, kad iš tamistos mažas muzikos žinovas, kad nežinai, kur kokios dainos tinka, taipgi meluojate sakydamas, buk p. Petrauskas norėjo tik save išsirekliamuoti imdamas vien savo kompozicijas, nes buvo komp. Šimkaus daina. Patarčiau tamistai kitą sykį geriau klausytis ir suprasti dalyką, paskui rašyti ir neteršti po spaudą gerb. Miko Petrauskos vardo. Sarmata "Darbininko" redakcijai dėti tokius nonsensus į laikraštį, kurie stačiai meluoja ir žemina kompozitorių vardus.. Taip atrodo, kad po kiekvieno bendro darbo vis išlenda yla iš maišo su melais — tai "Darbininko" perlai. **Choristaas.**

PARAPIJONŲ PIKNIKAS, MOON SHINE IR "RASBAJUS."

Rugpiučio 13 d. Billerica Cambridge'jaus parapijonys surengė pikniką. Piknike dalyvavo netik didelė dalis parapijonų, bet ir visas klebonijos štabas su jos dvasišku tėveliu Juškaičiu. Taipgi reikia pastebėti, kad parapijonys apsčiai turėjo atsivežę "naminės," kuri išsisunkia mėnuliui šviečiant. Kaikurie tiek daug turėjo, kad reikia pamanyti, jog jie turėjo darbo per visą sąvaitę, kol prisigamino.

Vėliaus, kada pradėjo linksminties ir "mylėtis" tarp savęs kaipo broliai Kristuje, tai jau pradėjo rodytis, kad bus "rasbajus." Gi kunigas Juškaitis, kaipo piemuo, matydamas, kad su buriutėmis gali buti blogai, šoko iš parapijonų atimti tą "linksmybės skystymėlį"! Kunigas nori atimti, o parapijonys nedvot, ir pasidarė tikros "sorkės." Iš šalies žiurint net gaila darosi matant taip vargstančius parapijonus. Taip per visą dieną skersi parapijonai skrajojo po krumus. O piemuo tik žiuri, kad neprapultų visos 99 avelės. Labai gaila, kad musų klebonijos tokį "prakilnumą" išauklėja savo parapijonims. (p.)

SPAUSTUVIŲ MAŠINŲ PARODA.

Rugpiučio 28 d. Mechanics buildinge prasidės įvairių naujausios rušies moderniškų spaustuvėms įrankių išdirbėjų paroda ir tęsis iki rugsėjo 2 d. t. y. visą sąvaitę. Bus išstatyta naujausi visokie spaustuvių įrankiai, kokie yra pagerinti vėliausiu laiku. Spaustuvininkams ir kitiems žingeidaujantiems apie tokius dalykus bus proga pamatyti naujausius techniškus tvarinius spaustuvėms. (p.)

PLĖŠIKAI SIAUČIA.

Rugpiučio 19 d. netoli Scollay skvėro Bostone plėšikai užpuolė automobilių, kuriame važiavo vyras ir moteris. Nuo vyro atėmė $30, o nuo moteries $74.

Važinėjantiems arba vaikščiojantiems vakarais ir turintiems su savim pinigų reikėtų buti atsargiems. (p.)

SANDARIEČIŲ PIKNIKAS.

Rugpiučio 13 vietinė Sandaros 7 kp. turėjo pikniką S. Mizaro ukėje, Methue, Mass. Svečių suvažiavo iš visų apielinkių miestelių. Piknikas pavyko gerai ir viskas buvo tvarkoje, jokių nesusipratimų nebuvo. Tikimos, kad kuopai liks gražaus pelno.

Apie pavakarį, kada jau visi rengėsi važiuoti namo, ir buvo susėdę į trokus, iš kaž-kur 6 girti kaip pelėdos išlindo Cantoniečiai (sako, kad vyčiai) ir ėmė reikalauti, kad kas iš jų nupirktų tuščias bonkas, kurias dienos laiku krumuose jie patuštino. Bet su girtais niekas neužsidėjo, ir jie sau beskersuodami pasiliko visiems išvažiavus namo. **Rep.**

NUBAUDĖ KOMUNISTĄ.

Rugpiučio 10 d. laikytame kriaučių susirinkime tulas komunistėlis Gustaitis, taip įsikarščiavo, kad nesuvaldydamas savo raudono piktumo jį panaudojo ant nekalto žmogaus J. Lekio. J. Lekys, budamas nekaltai užpultas, Gustaitį patraukė teisman. Rugpiučio 19 d. So. Bostono teismas Gustaitį, gyvenantį 506 Broadway, nuteisė užsimokėti $5.00 pabaudos. Negana dar to, jis, Gustaitis, prieš teisėją pareiškė, kad susirinkimas bus nutaręs skebus užmušti. Tai kas žin ką pasakys Unija tokiam savo draugui. Bet reikia pastebėti, kad J. Lekys nėra jokis skebas. Gustaitis jį užpuolė su mušimu tik po besikalbėjimo einant namo po susirinkimo. (p.)

VASAROS KONCERTAI BAIGIASI.

Su rugpiučio 27 d. vasariniai benų koncertai, kurie buvo Boston Common, So. Bostone, Franklyn Park ir kituose parkuose, pasibaigs, ir bus tą dieną paskutiniai šių metų vasaros sezone. (p.)

PRANEŠIMAS.

Dramos ir Muzikos D-jos "Gabijos", susirinkimas bus pėtnyčioj, rugpiučio (August) 25 d. 8 val. vakare, Lietuvių Salėje. So. Boston. Gerb. nariai ir narės! šis susirinkimas bus labai svarbus, nes jame bus nutatytas veik visos žiemos veikimo programas. Todėl malonėkite ateit visi paskirtą laiką. Rašt. **M. Biekša.**

SVARBUS SUSIRINKIMAS.

Bostono Lietuvių Parodos Komiteto susirinkimas bus ketvergo vakare rugp. 24 d., 8 val. Lietuvių Salėje. Butinai susirinkit visi, nes reikia pabaigti darbus.

Reng. Par. Sekr. **S. Mockus.**

AUKOTOJŲ VARDAI.

Per prakalbas rugp. 3 d. aukojo padengimui parodos lėšų: **po $5.00** — A. Ivas ir J. Sokas. K. Šidlauskas $3.00. **Po $2.00** — A. Petrikienė, A. Jankauskas, Dr. J. Pašakarnis. **Po $1.00** — A.Komečius, A. Niaura, T. Piveriunas, P. Mizgirda, B. Meškelieniutė, A. Varžinskaitė, D. Klinga, V. Paulauskas, P. Apšiega, J. Sabas, K. Vestfilda, V. Grudzinskas, M. Vienis, A. Knežys, P. Korzinas, A. Šarkienė, N. Gendrolius, A. Zaleckas, K. Vaitkunas, J. Grubinskas, P. Kiburis, M. Gudaitė, N. Dailidas, K. Dailidas, A. Kublickas, D. Šapokas, P. Tamošiunas, K. Songaila, J. Sadunskas, F. Šugžda, J. Bakulis, J. Kukis, V. Mačiulis, A. B. Madison, S. Stakauskas, J. Likmanas, J. Povilaitis, T. Dupkauskas, J. Strazdas, L. Buzas, A. Stravinskas, J. Medulinskas, V. Medonis, A. Jaseliionis, V. Vaišnorius, A. Janulevičius, J. Urbonas, V. Kabalinskas, J. Lopatinskas, P. Bušnaitis, J. Bielskis, A. Paulauskas, A. Stupikas, J. Skiotis, A. Naudziunas, J. Mešlis, Z. Bareikis, A. Burokas, M. Berniunas, Z. Strašiunskas, F. Beinaris, K. Kiškis, J. Jankauskas, A. Grikštas, V. Puplius, V. Aukselis, V. Tamoliunas, Z. Rimaitis, A. Rimaitis, K. Dvaršcius, K. Saikauskienė, D. Avyža, M. Čerevilius, P. Kleponis, S. Signevičius, A. Klemerauskas, P. Balemskienė, O. Krasauskienė, E. Plevokienė, T. Valius, O. Sarafinienė, S. Sarafinas, K. Kitrius, B. Gedminas, V. Jankauskas, A. Bukota, J. Sieberg (latvis).

Smulkių surinkta $43.00. Viso surinkta $148.00. Ačiu visiems aukotojams.

Rengimo Sekr. **S. Mockus.**

VISŲ ATYDAI!

LIETUVIAI KRIAUČIAI

J. MAT and M. J. NICK

(J. Matulaitis ir M. J. Nesiackas)

247 D St. So. Boston, Mass

Šiuomi pranešame vietos ir apylinkės lietuviams, kad užlaikome kriaučių dirbtuvę, kurioje siuvame visokius naujausios mados drabužius, sulyg kiekvieno pareikalavimo.

Taipgi taisome, išvalome, prosiname ir nukvarbuojame iš senų padarome taip kaip naujus. Darbą atliekame greitai ir gerai. Kviečiame visus atsilankyti, o busite užganėdinti.

M. J. NESIACKAS.

Jau Gatava

NAUJA KNYGA!

PRABENGTIS LIETUVIŲ TAUTOS SENOVĖJE.

Parašė Dr. J. Sliupas.

Formatas 9X12, 47 puslapių tik 25c.

Ši nauja knyga tik užbaigta spausdinti. Joje nušviečiama visų Prabengtis Liet. Taut. Senovėje. Visos jos gimininingos tautos, jų kovos ir tt. Naudinga kiekvienam lietuviui. Tad papuošk savo knygynėlį su šia nauja knyga.

"SANDARA"

327 E St., So. Boston, Mass.

Kitas Elektros Kainų Numažinimas

THE EDISON ELECTRIC ILLUMINATING CO. OF BOSTON.
General Offices, 39 Boylston Street.

Boston, Mass., Rugp. 17,1922 m. Šios Kompanijos Kostumeriams, Gaunantiems Patarnavimą pagal Kainų skedulą "A."

Pereitame Vasario mėnesije, paskelbdama panaikinimą anglies klauzos ir 5% pakėlimo pagal kainų skedulą Kompanija pareiškė:

Jei biznio aplinkybės ir toliaus taip eis geryn, kaip jos ėjo per pastaruosius du ar tris mėnesius, tai tikimės ir laukiama, kad Kompanija galės padaryti kitą numušimą iki devynių ir pusės cento (9½c) ant kilowatt valandos rugsėjo 1 d. 1922 m.

Šis naujas pusės cento (½c.) numušimas bus padarytas visiems kostumeriams, gaunantiems patarnavimą pagal skedulą "A." ant meterių, skaitytų po rugpiučio 31 d., 1922 m.

CHARLES L. EDGAR, Pres.

Piknikas!

RENGIA LAWRENCO MOTERYS LIETUVIŲ TAUTIŠKOS PARAPIJOS NAUDAI.

RUGPIUČIO-AUG. 27 D., 1922 M.

TAUTIŠKAM PARKE, METHUEN, MASS.

Prasidės 10 val. ryte.

Lawrence moterys tai yra geros gaspadinės, jeigu jos kada ką surengia, tai jau to parengimo per ilgą laiką niekas nepamiršta. Tad ir šį pikniką surengs taip, kaip dar niekados nėra buvę. Netik kad bus prigaminta skanių valgių, rugščių ir saldžių gėrimų, bet bus ir didelis įvairus programas, o už atsižymėjimus bus duodamos didelės dovanos. Tad Valio visi į pikniką.

Didžiausis Piknikas

Rengia D. L. K. Keistučio Draugystė ant nuosavo daržo

OAKLAND GROVE, EAST DEDHAM, MASS.

PANEDĖLYJE 4 D. RUGSĖJO-SEPTEMBER, 1922 M.

Prasidės 10 valandą ryte ir trauksis iki vėlumai nakties.

D. L. K. Keistučio Draugystė rengia milžinišką pikniką ant dailiausios vietos East Dedham, savame darže. Šiame piknike bus visokių pasilinksminimų, k. t.: bėgikų, ristikų ir virvės traukikų, taipogi bus visokių valgių ir gėrimų, ir šiame piknike bus leidžiamas automobilius ant išlaimėjimo. Todėl D. L. K. Keistučio Draugystė užprašo visų Lietuvių ir Lietuvaičių iš visų apielinkių atvažiuoti koskaitlingiausiai, nes linksmiausia vieta, ir visi galėsite šviežiu oru gerai pakvėpuoti ir linksmai laiką praleisti. Atsiminkite, jog šis piknikas yra paskutinis šių metų, todėl naudokitės gera proga, nes vėliaus nei už jokius pinigus negausite, ir po laikui gailėsitės praleisto laiko. **Įžanga 25c.** tikietas, ir su tuo tikietu galima bus laimėti automobilių, o kurie neturės tikieto, tai galės ant vietos nusipirkti. **Širdingai kviečia DRAUGYSTĖ.**

Pasarga. Važiuojantiems iš Bostono ir iš visų apielinkių reikia imti Elevatorį ir važiuoti pietų link iki Forest Hills, o iš ten imti gatvekaris Washington Grove St., ir važiuoti pakol karas veš iki vietos. o ten stovės žmogus, kuris nurodys kelią į Draugystės daržą, arba imti Jitney ir važiuoti iki daržo.

O kurie norės troku važiuoti, tai gali užsiregistruoti pas Antaną Pasteli, 146 Bowen St., So. Boston, arba pas Vincentą Trakelį, 92 A St. Registruokitės nevėliaus kaip iki 31 d. Rugpiučio.

Nauji Raštai

telpa kiekvienąme "Vienybės numery. Jie atvaizduoja ir gvildena netik dabartinius kasdieninius reikalus, bet ir senovės istorijos nuotikius, senovės tikybas, žmonių gyvenimą ir mintis. Pavyzdžiu, paskutiniu laiku "Vienybėje" tilpo raštai apie: Graikų Mytologiją, Kas yra Kiropraktija ir Osteopatija, Kokios Tautos Gyvena Mažojoje Azijoje, keletas apysakų iš kroatų gyvenimo, Šiaurės Miškuose (apie Čaikovskio valdžią Arkabgelske).

Ateityj eis sekanti raštai: St. Miliausko (Autorius Šiaurės Miškai), Mano Tarnyba Raudonoje Armijoje. Spano Rivas sujudinanti drama.

KLERIKALIZMO NAGAI.

(Vertimas Šaruno)

Beto "Vienybei" rašo pasižymėję Amerikos rašėjai: A. A. Tulis, Pr. Bajoras, Šarunas, M. Tarabilda ir k. feljetonistai. Iš Lietuvos politikos žinių praneša: J. Vileišis, P. Norkus, P. Rimkus, ir kiti.

"Vienybė" išeina du sykiu į sąvaitę i r kainuoja metams $3.50, pusmečiui, $1.75. Susipažinimui keturiems mėnesiams $1.00.

"VIENYBĖ"

193 GRAND ST., BROOKLYN, N. J.

LIETUVIS GRABORIUS.

Šiuomi pranešu visiems Bostono ir apielinkės lietuviams, kad nupiginau kainas už grabus, ir visą palaidojimą

Palaidoju numirusį už $100.00 ir augščiau. Pasitaikius reikalui, kviečiu brolius lietuvius ir iš apielinkės kreiptis pas mane, o aš darbą atlieku gerai, gražiai, mandagiai ir pigiau negu kas kitas. Žodžiu sakant patarnauju konogeriausiai, visiems dykai už nuvažiavimą į kitus miestus nieko nerokuoju. Pasitaikius reikalui kreipkitės šiuo adresu:

P. J. AKUNEVIČIUS

258 BROADWAY, SO. BOSTON, MASS.

Tel. gyvenimo: S. B. 1891-M; Ofiso: 381.

"GydytojaS"

Mėnesinis žmonių sveikatos žurnalas. Mokina kaip apsisaugoti nuo visokių ligų. Prenumerata Metams $1.00.

"GYDYTOJAS"

3310 S. Halsted St., CHICAGO.

Ofise Tel. S. B. 441
Residence W. Newton 1016-R.

Lietuvys Advokatas

Veda visokias provas, kaip tai: civiliškas ir kriminališkas; padaro visokius dokumentus prie pirkimo ir pardavimo.

FRANAS J. KALINAUSKAS,

414 Broadway, S. Boston, Mass.

(Virš Prekybos Bendrovės).

Puiki Lietuviška

UŽEIGA

pas

ANTANĄ TAMULEVIČIŲ

300 Broadway, S. Boston Mass.

Ligoniai Kurie Sergate

Reumatu, Dusuliu (Ashma). Nervų liga, širdies liga, nuomariu, veneriškomis ligomis ir tt. Visų ligų neminiu, bet bile ligą turi, ar kas tavo šeimynoje turi, nuo didžiausios ligos iki mažiausiai; galite duoti antrašą, o gausite rodas ir receptus dykai. Įdėk už du centu stampą ir gerą antrašą. Dabar geras laikas, vasara ir tiktai šitam laike jus patys save namie pagydysite. Bandykite naminio gydymo —patys sau. Čia turite progą su gvarantavimu, bile tik jus tą darysite — pasveiksite. Rašykite pas:

ALEX R. SALVIS

P. O. BOX 96 Dalas, Pa.

LIETUVIŲ GARAGE

Parduodame visokius automobilius, dalis ir reikmenis (supples). Išrandavojame automobilius dėl pasivažinėjimo; ir užlaikome ekspertą mekaniką dėl sutaisymo mašinas.

PETRAS JAKIMAVIČIUS.

541 East Broadway,

South Boston, Mass.

Tel. So. Boston 51370.

Kerdiejų Spaustuvė.

(KERDIEJUS PRESS)

598 Broadway, (2-ros Lubos)

SOUTH BOSTON, MASS.

Jei jums reikia gerų spausdinių, kaip Lietuvių, taip Anglų arba ir dar kitomis kalbomis, tai kreipkitės pas Kerdiejus, jie gerai padaro spaudos darbus—be klaidų. Apart paprastos spaudos, Kerdiejai užsiima gaminimu ir tokių dalykų kaip Šėrai, Paliudijimai ir kitoki produktai, atliekami taip vadinamais Ingraviravimo, Spalvavimo, Imbosinimo bei Litografijos procesais.

Vieta:

Kampas Broadway ir I Street.

AKIŲ SPECIALISTAS.

Silpnos akys sudaro didžiausią žmogui nelaimė. Ir kiek gyvenime beliktu vertės, jeigu akyse šviesa užgestų. Štai faktas: "Septyni žmonės iš dešimties turi dėvėti akinius." Ar jus tikrai žinote, kad jusų akys geros?

Jei akių silpnumas ar galvos skaudėjimas apsireiškia, kreipkitės į patyrusį akių specialistą

J. L. PAŠAKARNIS, O.D.

377a Broadway, cor. E St.,

So. Boston, Mass.

OFISO VALANDOS: 9 ryto iki 8 vakare. Nedėliomis pagal sutartį.

KASDIENINIS MAISTAS VISIEMS REIKALINGAS

Žinomas senas biznierius

ANT. NAUJOKAITIS

208 West Fifth Street, South Boston, Mass.

ATIDARĖ visokių produktų krautuvę, kaip tai Mėsos Markėta ir Grosernia. Kviečia visus apielinkės lietuvius kreiptis su pirkimu maisto ir kitu smulkmenų, čia rasite geras prekes ir mandagų patarnavimą.